

399

University of California, Los Angeles

L 006 614 360 3

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA
LOS ANGELES

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

Los Angeles

This book is DUE on the last date stamped below.

QC

APR 13 1992

REC'D LD-URE

QC

OCT 05 1992

SEP 22 1992

QC

JAN 21 1993

REC'D LD-URE

JUL 08 1993

تذکرہ کتب خانہ
انوار الفنون

انوار الفنون

مدرس محمد علی عینی بک طرفندن یازیلمشدر .

استانبول — یکی مطبعہ

۱۹۲۷

نور محمدیہ پبلیشرز

انجمن تالیف و نشر اسلامیہ

ذکر الفنون النجفیہ

مدرس محمد علی عینی بک طرفدن یازیلشدر .

استانبول — یکی مطبعہ

۱۹۲۷

FAHRİ BİLGE
KÜTÜPHANESİ

۹۹۷

Digitized by the Internet Archive
in 2014

LF
5170
A983d

دارالفنون

تشکیلات قدیمه عامیه مزى برنظر عمیق ایله بیطرفانه تدقیق ایدر سهك برنجی دارالفنونمذك استانبولك فتحیله برابر آچیلمش اولدیغنه حکم ایده بیلیرز. زیرا فاتح سلطان محمد ثانی استانبولده کندی نامه انشا ایتدیرمش اولدیقی جامع شریفك ایکی یانه سکز کار کیر قورشونلی مدرسه ده یایدیرمش ایدی. بومدرسه لرك تشکیلاتنه تور کستاندن جلب ایدلمش اولان ریاضی شهر علی قوشجی ایله اعلام علمادن منلا خسرو مأمور ایدلمشیدی. علوم عالیه تحصیلنه تخصیص ایدلمش اولان بومدرسه لره کیره بیلیمك ایچون اولجه اصطلاح قدیمیه «موصله سخن» ویاخود «داخل و خارج» درس لرینی ویا شمدیکی تعبیرله لیسه تحصیلی بیتیرمش اولمق لازمدی. سخن ثمان یعنی اوسکز مدرسه دن برینه کیرن طلبه دن هر برینك مدرسه داخلنده کندینه مخصوص بر جرحه سی واردی. بونلر اوراده یاتوب قالفقدن باشقه مکمللاً اتفاق اولنوردی. بومؤسسات علمیه دها صو کره قانونی سامطان سلیمانك سلیمانیه ده دوگمه جیلرده انشا ایتدیرمش اولدیغی دوت بویوك مدرسه ایله برقات دها تکمل ایتمشیدی. زیرا بومدرسه لر طبابتله علوم ریاضیه وطبیعیه تحصیلنه تخصیص اولنمشیدی. آنجق چوق کچمه دن بومؤسسه لرك ماهیت اصلیه لرینی محافظه ایده موش اولدقلرینی کوریورز. زیرا تورك عالم لری ایچنده معاصر لرینه علوم مثبتنه نك تحصیلی الزمیتینی متانتله توصیه ایتدکدن باشقه بالذات لاینجه او کره نوب اولساندن تور کجه یه پك معتبر بعض اثر لرترجه ایله ین کاتب چلی نك [۱] دها بیک آلمش یدی سنه سنده مدرسه لردن پك آجی بر لسانله شکایت ایتدیکنی میزان الحفنده اوقویورز: [دولت عثمانیه اوائلنده مرحوم

[۱] استانبولك یتیشدیردیکی پك بویوك بر عالمدر [ولادتق ۱۰۰۰ ده وفاتق ۱۰۶۷ ده]

تألیقاتی: تقویم التواریخ، فذلیکه، تحفة الکبار فی اسفار البحار، جهانما، کشف الظنون.

جنتمکان سلطان سایان خان زمانه کنگه حکمت ایله شریعت علملرینی جمع ایله بن محققله اشتهارده ایدی . ابوالفتح سلطان محمدخان مدارس ثمانیه بنا ایدوب « قانون اوزره شغل اولنه » دیو وقفیه سنده قید وحاشیه تجرید و شرح [۱] مواقف درسلرینی تعیین ایتشدی . صوکره کلنلر بوفلسفیاتدر دیو قالدیروب هدایه واکمل [۲] درسـلری اوقومغنی معقول کوردی . یالکز آکا اقتصارنا معقول اولمغله نه فلسفیات ونه هدایه واکمل قالدی . بونکله رومده سوق علومه کساد کلوب اهلی انقراضه قریب اولمغله بعض کنارده اکراد دیارنده یریر قانون اوزره شغل ایدن طالبلرک مبتدیله رومه کلوب عظیم طفره صاتار اولدی . آنلری کوروب عصر مزده بعض قوابل ، حکمت طالی اولوب حقیر دخی اثنای مذاکره و مدارسده استعداد احبابی طلبیه سقراط افلاطونی ترغیب ایتدیکی کبی حقایق اشیا علمی تحصیلنه ترغیب ایدوب بورسالده دخی وصیت ووجهلر سنه نصیحت ایچون بر قاچ ماده ذکر و ایراد ایلدم [عجبسا کاتب چلبی مدرسه لرک ده صوکره کی حال الحظاطلرینی کورسه ایدی نه دییه چکدی ؟ اوللری مدرسه طلبه سی هر سنه تشکیل اولان امتحان مجلسلری حضورنده معاینه ایدیلرک ایچلرندن سؤالره جواب ویره مه یئلر عسکره سوق اولنوردی . طلبه یی آز چوق چالشمغه مجبور ایدن بو اصولی سلطان عبدالحمید ثانی سلطنتک صوکره سنه لرنده الغا ایتشدی . بو حال مدرسه لری بوسوتون سوندرمشدی .

[۱] مواقف ک متنی اجله علمادن [عضالدین ایچی] نکدر [وفاتی سنه ۷۵۶] توی سید شریف جرجانی پک مکمل بر صورتده شرح ایتشدرکه شرفک الک معظم فلسفه کتابیدر . [وفاتی ۸۱۶ سنه سنده] .

علامه نصیرالدین طوسینک « تجرید الکلام » عنوانلی مهم بر اثرینی ده سید شریف شرح ایتشدی که بزم علما آراسنده ، [حاشیه تجرید] عنوانیه معروف اولان بو کتابدر . برم عالملر بوزنده بو حاشیه اوزرینه متعدد حاشیه وتعلیقلری واردر .

[۲] هدایه شیخ الاسلام برهان الدین علی بن ابی بکر المرغینانی [وفاتی ۵۹۳ سنه سنده] نک فقه حنفیه دائر بر اثر مبتدیدر . متعدد شرحلری واردر . بزم مدرسه لرده وقتیله اوقونان شرح اکمل الدین محمد بن محمود البارتی الحنفی نک [وفاتی ۷۸۶ سنه سنده] در . اسمنی العنایه قوش .

بوسبيله مدرسه يه اون بش يكرمى سنه دوام ايتديكى حالده ، ايكي سطر توركجه يازى يازمى اوكره نه مه مش اولانره مكرراً تصادف اولنوردى . مدرسه لى خارچنده كي صبيان مکتبلرنندن ده هيچ برفانده حاصل اولماديغي ايچون وطنمزنده اووقور بازار كيمسه لرك مقدارى بك محدود قالمشدى . دكل عوام ناس حريمه مکتبلندن يتشمه مش ضابطلرك چوغى ده اووقوبوب يازمق بيلمزلردى . بونك ايچون بوضابطلر اوچ سنه ظرفنده اووقوبوب يازمق اوكرمكه مجبور ايدمشلردى .

والحاصل عمومى اولان بوجهالت تعصبي ، بوده تجدد واصلاحاته خصوصتى موجب اولديغندن دولتلك زمان زمان موقع فعله قومى ايسستديكى اصلاحات تشبثلى بعضاً قانلى اختلاللرله هپ عقامته اوغرامقده ايدى . نهايت ۱۲۴۱ سنه سنده يكيچيريدكك الغا و ۱۲۴۳ سنه سنده روسيه ايله باشلايان محاربه نك ختامى اوزرينه مذكور دولته عقد مصالحه اولونماسى حكومت ايچون يكيدين اصلاحات امكاننى حاضر لامش اولديغندن تبعه مسلمه اولادنن يوزاللى چوجنگ علوم جديده تحصيلى ايچون اوروپايه كوندرلمسنى وقمه نويس اسعد افندي نك قولنجه « كيم بيلير هانكى تا كسك زاي وافاده سيله » سلطان محمود ثانى امر ايتمش اولديغى حالده اهل تعصبك قورقوسندن هان كوندرمه مشديلىر . نهايت ۱۲۵۰ - ۱۲۵۱ سنه لرنده مهندس خانه دن بعض ضابطلرله طابه دن برق اچى انككتره يه كوندريله بيلمشدى . ايلريده اسمنى كال حرمله ياد ايدم جكمز كيميا كر درو يش پاشا اوطلبه مياننده ايدى . ايكنجى سلطان محمودك ارتخالنه ياقين سنه لرنده « ۱۲۵۴ » ابتدائى تحصيلك مجبورى اولماسنه [۱] محله مکتبلرينك اصلاح حالاريه برابر استانبولده بش برده برر رشديه مکتبي آچلماسنه اوانلرك فوقنده بر « معارف عدليه وعلوم ادبيه » مکتبي تاسيسنه قرار و يرلمشدى . اوزمان استانبولده علوم جديده بر درجه يه قدر مهندس خانه ايله حريمه ، بحريمه وطيبه مکتبلرنده [۲]

[۱] هر كس اولادنى وقت تيميز اولان درت نهايت بش ياشنه بالغ اولدنده باى حال مکتبه و يروب بر كيمسه بو احوالك خلافته حر كت ايدر سه معاتب اولاجى بيلديرك .

[۲] استانبولده طب فاكولته سنك نه زمان ونه صورته آچيلديغى وششمديكى درجه سنه وصول ايچون نه كى تكامل دورلرندن كچديكى اوكرنگ ايچون طب فاكولته نى مدرس لرندن دو قوتور غالب عطا بكك (طب فاكولته نى) عنوانلى تاريخچه سنه مراجعت ايتلدير .

اوقوتدیرلمقده ایدی. مدرسه یه کیدنلر درس لرینی جامعلرده کتابلرینی یره سره رک و بعضاً اوب اوزون و یوز اوستی و بعضاً یان یانارق اوقورلردی. کرک کوز و کرک بدنک صحتی ایچون پک مضر و جدیته مغایر اولان بواصولک ترکیله اوروپا مکتبلرنده اولدینی کبی صیرالرده اوطوراراق اوقومق برنجی دفعه مهندس خانه جه قبول ایدلش اولمالی که تقویم وقایعه [۱] بوکا عائد حوادث ویرلشدر. بوتفصیلاتی بورایه عیناً قید ایده جکم، تا که دارالفنونک کشادینه تقدم ایدن سنه لرده معارفجه نه حالده اولدیغمز عبرتله کورلش اولسون: [مهندس خانه بری] هایونده ایوم اولنان تعلیم و تعلمک کیفیتی بووجهلدرکه اولامومی الیه الحاج حافظ اسحق افندینک زیر تعلیمنده اولان اوتوز آلتی نفر مستعد مهندس بهر کون علی الصباح مهندس خانه مرقومده واقع کتبخانه یه تجمع و بهر اوج نفری بر طاقم اولمق اوزره هربری کندیلرینه مخصوص صندالیه لره قعود ایله اشبو طاقلردن بری هرکون علی التناوب میدانده موضوع لون سیاه ایله ملون کبیر درس تحت هسنک یانسه قعود ایده رک افندی مومی الیه ک تقریر ایلدیکی درسه متعلق عملیاتی بالفعل اشبو تحتیه تباشیر ایله تحریر ایدوب شویله که کتب افرنجیه دن علوم ریاضیه یه دائر بزو [۲] نام مؤلفک تألیف کرده سی اولان فرانسوی العبارة مجموعه نك جلد ثالثی تعالیم اولنه رق ابتدا نوبتجی اولان طاقم اول کون اوقونه جق درسک بر مقدار عباره سنی مارالذ کر تحتیه یازوب اولوجهله خط فرانسوی بهر کون تعلیم اولونمش اولور. بعده فرانجه لسانی نسان عربی نك صرف ونحو قواعدینه دخی تطبیق و عباره نك من جهة المعنی ربطنه دقت اولندقدن صوکر ا بهر طاقم عباره مرقومه بی لسانی ترکیه یه بالترجمه هربری کندی سیاه یازی طاشنه تحریر ایله افندی مومی الیه ارانه و اول دخی ترجمه مذ کورده معنا ویا املا جهتیه واقع اولان خطایی واستعداد لرینه کوره قواعد ترجمه بی افاده ایدر و صوکره جلد ثالث مزبوردن «ایدورلیق» تعبیر اولنان هندسه میاهدن الحاله

[۱] تقویم وقایع. نومرو ۶۹ سنه ۱۲۴۹.

[۲] آتیه ن بزو Bezout فرانسز ریاضیه جیلرندن بریدر. [۱۷۳۰ - ۱۷۸۳].

هذه اوقونتمقدمه اولان بختی تعلم واونك اشكالى مارالبیان تحتیه ترسیم ایله درسی لدی التقرير ...] : تقویم وقایعك شو تصویرندن طلبه نك صندالیه اوطورماسی، بویوك سیاه تحتہ اوزرینه هندسه رسملرینی چیزمه سی اوزمان ایچون عادتا مهم برتجدد صایئس اولدیفی آکلاشیلور. بونکله برابر فرانسز جه نك طرز تدریسنده کی غرابتده شایان تذکاردر. حالبوکه بومهندسخانه نك اساسی دها سلطان محمود اول زماننده ۱۱۴۷ سنه سننده «خبره خانه وهندسه خانه» نامیله قورولمشیدی. براز صوکره سد اولمش اولماسنه رغماً ۱۲۰۷ سنه سننده خالیجی اوغلنده اولا خبره خانه، براز صوکره «مهندسخانه سلطانی» اسمیله تکرار آچلمش و ۱۲۱۰ ده «مهندسخانه فنون بریه هایون» یکیدن انشا و ۱۲۴۱ ده تنسیق اولمش ایدی. «لون سیاه ایله ملون کبیر تحتہ» ایله «صندلی» و «فرانجه» لسانی بوتنسیقک نتیجه سی ایدی.

*
**

بناء علیه، عسکری مکتبلرینک خارجنده مستقلاً آچیلان رشديه مکتبلریله شو معارف عمریه وعلوم ادبیه مکتبی ترقی معارف یولنده مهم برخطوه ایدی. ملاحظه عاجزانه مه کوره بوکونکی حقوق وادبیات فاکولته لرینک احداثی بومؤسه احضار ایلشدی. زیرا بومکتب تأسسندن صوکره ایکی به ایرمش : «مکتب ادبی»؛ «مکتب عرفانی». بونلرک برنجیسنه بایزید جامی، دیگرینه سلطان احمد جامی اتصاننده کی ابنيه تخصیص ونظار تدرینه علمادن امام زاده اسمع افندی تعیین اولمشیدی. بوایکی مکتبک امتحانلرینه دولتجه بویوك بر اهمیت ویرلمکده ایدی. تقویم وقایعک ۱۲۵۷ سنه سی رجبک اون ایکینسنده انتشار ایدن ۲۲۵ نجی نسخه سننده بوامتحان مراسمی شوبله جه تصویر اولنیور : [بتوفیقه تعالی در سعادت وبلاد نئوده واقع مکاتب رشديه دن مستغنی اولان اطفالک سایه فیضوایه حضرت شاهاننده تحصیل علوم ادبیه و معارف بهیه ایله اسعادلری ایچرن تأسیس بویوریلان نظام مستحسن اقتضاسنجه مکتب معارف

عدلیه و علوم ادبیه شاگردان فطانت نشانلرینک تراید شوق و غیرتلیرنی موجب اولمق اوزره صدر اعظم ، شیخ الاسلام و وکلای فیخام ، صدرین محترمین ، مجلس والای احکام عدلیه مامور صدور کرام ، استانبول قاضیسی ، سلطان احمد جاسع نور لامعنده ترتیب اولنان یدی طاقم صنف اول شاگردانی ، مکتبیین مزبورین ناظری صدور کرامدن سماحتلو اسعد افندی و درس و کیلی الحاح عمر افندی حضراتی جانبیلرندن موضع امتحان اولان عبارتک حقایق صرفیه و دقائق نحویه سی ایراد و مزایایسی استفسار و شاگردان مومی الیهم دخی اشعه استعداد و ملکة استحضارلری حسیله جواب صواب ایله بضاعه لیرنی اظهار ایلدکلرندن ضوکره ، فنون خطوط و رسوم املاده اولان مهارتلیرنی مبین تحریر ایتمکده اولدقلری اوامر علیه و بروات شریفه و خطوط متنوعه سائردهی دخی ابراز ایتملریله قرین تحسین و آفرین اولمشلر ...] تقویم وقایعتک بیاننه کوره بوامتحانه کیرن درت یوزدن فضلّه طلبه به طرف شاهانه دن مناسب هدیه لر ویرلمش .

*
* *

برنجی تشبث

فقط باشده صدر اعظم قوجا رشید پاشا اولدینی حالدّه مملکتده تنظیماتی اعلان و بونک تطبیقاتی امل اتخاذایدن بر قاج تجدد و ترقی طرفدارلری بو مؤسسّه نك کفایتسزلکنی در حال کورمشلردی . زیرا امتحانک شو طرز اجراسی ده کوستریور که اصول تحصیل یینه اسکی طرز ایدی . یعنی طلبه به بر سطرلق عربجه بر عباره یازدیروب کله لرك تحمیلندن صوکره معناسنی چیقارتمشلردی . بناء علیه بعض ذوات معارفسماندن [۱] مرکب بر مجلس موقت تشکیل ایتمشلر .

[۱] رئیس مجلس والا اعضاسندن و صدور علمیه دن ملک پاشا زاده عبدالقادر بك . اعضالر : صدوردن عارف حکمت بك ، وقعه نویس اسعد افندی ، فتوی امینی عارف افندی ، قدمای رجالدن سعید محب افندی ، مکتب حربیه ناظری فریق امین پاشا ، مترجم اول عزت منلا زاده فوآد افندی . - [سنه ۱۲۶۱] .

بومجلسك تنظيم و تصديق ايتديكى لايحه يي مجلس والا تصويب ايتمش . بولايجنهك خلاصه محتوياتي صبيان مكيتلرينك ايجاييه كوره اصلاحنه ، مكاتب رشديهك اصول دينيه متعلق عموم ناس ايجون تعليمي ضروريادن اولان علومه مكسب اولمق اوزره ترتيب اولونماسنه ، ودرجه نالتهده اولارق : [صنوف تبعه سلطنت سنيه دن هر كيم اولورسه اولسون اكل كالات انسانيه ايتك ايجون كافه علوم و فنونى تعلم واكتسابه خواهشكر اولانلره واقلام پادشاهيده استخدام آرزوسنده بولانلره استحصال فنون مطلوبهك مركز و مقرى اولمق و همت سنيه خلافتپناهى ايله آنلره هيسچ رنوع علم و فنك تعليم و تعلمى كير و قلامق و دروننده طلبه علوم كيجه و كوندز بيتوت و اقامتله سايه فيوضاتوايه جناب پادشاهيده اقتراف واكتساب كالاته سعى و اقدام ايتك و الحاصل بالجهله لوازمات و تفرعاتى كاملا تسويه قلمق اوزره درس عادتده مناسب برجه دارالفنونه انشاسى و بونلرى انتاج ايجون « مجلس معارف عموميه » ناميله بر مجلس تشكيلى تقرر ايتمش . . [۱] دي . بو قرار دن دارالفنونك انشاسنه عائد اولان جهتك تطبيقه ناصل باشلانديغى ده تقويم و قايعك ۳۰۶ نجى نسخه سنده [سنه ۱۲۶۲ فى ۱۰ ذا] شويله اوقبورز [اشبودارالفنونك موقع ايجاييسى و هر كسجه سهولتى مستلزم اولاجق محل مناسبى دخى تأمل و تفكر اولنه رق باب هايون جوارنده كائن عتيق جبخانه و اتصالنده واقع سلطان سراي عرصه لرى كشف و مساحه ايله دارالفنون مذكور ابيه سنه بالوجوه موافق و چسپان و موقع مزبورك هر جهتله مواقع سائريه رجحاني نمايان ايدوكى جهتله ابيه مرقومهك مذكور عرصه لى اوزرينه طرح اساسى نسيب و استحسان و كيفيت خاكپاي هايون جناب ملوكانيه عرض و استيدان برله اولوجهله اجراى اقتضالرينه امر و فرمان حضرت شهنشاهى متعلق و شرف صدور بويورلمش اولمغين مذكور دارالفنونك وسعت و متانت و زيبائش و زينه كاليله دقت اولمق . . .] اوزره اساسى وضع ايدلمشدر . فقط امر انشاسى سنه لرحه اوزادى . وقعه نويس لطفى افنديك افاده سنه كوره بو ايش ايجون اوروپادن صورت مخصوصه ده جلب اولنان

معمارینه [۱] سنه لرحه ویربان یوکسک معاشرک یکونیه ایجه بویوک بربنای علمی یاپیللمسی ممکن ایمش [وقت وحالک عدم مساعده سی بویوله اولان نمایشکارانک دکشمه سی مانعه لر یله برمدت ناتمام قاهره قنایه کمالی میسر اولوب فقط ماوضع لهنه صرف اولنه مادی . برچوق ایشرلرده قوللانلدی ، یالکز اسمی دارالفنونیه قالدی . حتی قوائم نقدیه نک الفاسی اوراده اجرا اولندیغندن قوائمک معاملاتنه دارالفنون قاعده سی نامی ویرلشد . الحاله هذه محل مذکور عدلیه و اوقاف نظارتلرینک مرکزیدر . یولیه باشلانلیان ایشک نتیجه سی بویله اولور . [۲] وقعه نویسک بوملاحظه سنده ایلک نظرده برطوغریلق کوریلدورسده ، ظن عاجزانه مه کوره ینه اولنک نمایشکاران دیه استخفاف ایله توصیف ایتدیکی مصطفی رشید پاشایله آرقداشلری آراصیر امرتجملک انترقیه لرینه فدا ایدلمه مش اولسه یدی هم دارالفنون انشا آتی اوقدر اوزون سورمز وهم اونو یاشاداجق اسباب اهل ایدلمزدی . اساساً رشید پاشا بو اسبابی احضاره وقف نفس ایتمشدی . از جمله « دارالمعارف » ایله [انجمن دانش] ک تأسیسلری بومستقل دارالفنون ایچوندی .

دارالمعارف

دارالفنون یاپیللمقده ایکن بوقاریده آچلدقلرینی خبر ویردیکم رشدیه مکتبلریله معارف عدلیه و علوم ادبیه مکتبلرینک دارالفنونه مخرج اولامیه جقلری دوشونیه لرک اولنلرک فوقنده یکی برمکتب آجیلاماسنه قرار ویرلشدر .

اولا والده مکتبی نامیه ۱۲۶۶ سنه سنده رسم کشادی اجرا اولنان بومکتبک اسمی بر آرزو کره « دارالمعارف » چویرمشلر . تقویم وقایعک ۱۲۷۷ نجی نومروسنده : [بومکتبک رشدیه لرک فوقنده و دردست انشا اولان دارالفنونه مخرج عد ایدلدیکنی] اوقوبوروز . واقعا رشدیه لرده اوقوتدیرلمایان درسلری

[۱] بومعمار میلانو شهرندن جلب ایدلمش اولوب اسمی « فوساتی » در . کندیسنه مادام الحیاه آیده یوز آلتون معاش ویریله جکی حکومتجه رسماً تعهد ایدلشدی .

[۲] تاریخ لطفی سکرنجی جلد صحیفه ۱۱۷ .

بودارالمعارفده تدریسه باشلامشدر . ۱۲۶۷ سنه سنده یاپیلان امتحانه ائد تفضیلاتی تقویم وقایعده اوقورکن طلبه نك عربی ، فارسی و حسابدن باشقه ، حکمت طبیعیه ، هیئت وهندسه « دنده امتحان ایدلمش اولدقلرینی کور یوروز .

انجمن دانش

تقویم وقایعک بیاناتنه کوره [دارالفنونک ختامنه قدر بیهوده وقت کچیرلمه مک و آنده اوقوتدیر یلاجق کتابلر دخی اولجه یتیشدیرلمک اوزره شمذیک آیده بر کره دارالمعارفده طوبلانمق اوزره انجمن دانشه نامیله بر هیئت علمیه نك] تشکیلنه قرار ویرلمش . برنجی ریاسته صدور دن شریف افندی ، ایکنجی ریاسته مجلس معارف اعضاسندن خیرالله افندی تعیین قلنمشدر . بوانجمن ۱۲۶۷ سنه سی رمضانک ۱۹ نجی پنجشنبه کونی سلطان مجید حضورنده مطمئن بر صورتده صدر اعظم رشید پاشانک قیصه وار تجالی بر نطقیله آچلمش ، بر آرزو کره ده مشارالیهک نطق مرتبی اوقونمشدر . انجمنک مقصد تأسیسنی نطقک شوققره سی کوستریور [فنون و معارفی حاوی اولمایان لسان هر نه قدر ذاتاً مکمل و منتظم اولسه بیله آثار عمراندن خالی اراضیلر کی عداولنور] . بوانجمنک خدمتینه دائر اولان نظامنامه نك سکزنجی بندنده ایسه « فنونه و صنایعه دائر یاپیله جق کتابلرک هر کسک آکلا یه جفی صورتده تور کجه اولماسنه دقت و اهتمام اولنه جقدر » قیدی واردر . اعضای داخلیه سی قرق کشیدن عبارت اولاجنی نظامنامه سنده معین اولان انجمن دانشه کیرن ذاتلرک باشلیجه لری شونلردر : مصطفی رشید پاشا ، شیخ الاسلام عارف حکمت بک ، عالی پاشا ، حکیم اسماعیل پاشا ، یوسف کامل پاشا ، سامی پاشا ، فؤاد افندی « بالآخره صدر اعظم اولان کچه جی زاده فؤاد پاشادر » زیور افندی « بالآخره پاشا » ، لیب افندی ، خیرالله افندی ، رجائی افندی « ادیب اکرم بکک باباسی » ، درویش پاشا ، ادهم پاشا ، معارف عمومیه ناظری کال افندی « بالآخره پاشا » ، صبحی بک « بالآخره پاشا » : حمدالله بکک

بابسی ، احمد و فقیق افندی « بالآخره باش وکیل اولان احمد و فقیق پاشا » ، منجم باشی عثمان افندی ، « حکیم باشی صالح افندی » ، مدرس جودت افندی « جودت پاشا مرحوم » . انجمن دانشک بعضی اعضای خارجیہ سی : شیخ الحرم داود پاشا « اسبق بغداد والیسی » ، قدیدی قائم مقامی ولی پاشا ، « بالآخره پارس سفیری » ، موالیدن شا کر افندی ، نظیف منلا ، کافی پاشا ، استفنا کی بک ، کرامہ ، ارمی لغوفقی ہوجہ آغوب ، ردحاوص ، یوستنیک علقو ، واسیلا کی ، موسیو ہامر ، ہوجہ سحاق ، ترسانہ ترجمانی تریا کی بغوص ، حکیم ادرنہ لی استفنا کی ، داوید ، بشکطاشلی اوغلی علیکسا ندیری ، موسیو بیانکی [۱] بوذاتلردن بعضیاری مستقبل دارالفنون ایچون اثرلیہ خدمت ایتمش عد ایدہ بیلیرز .

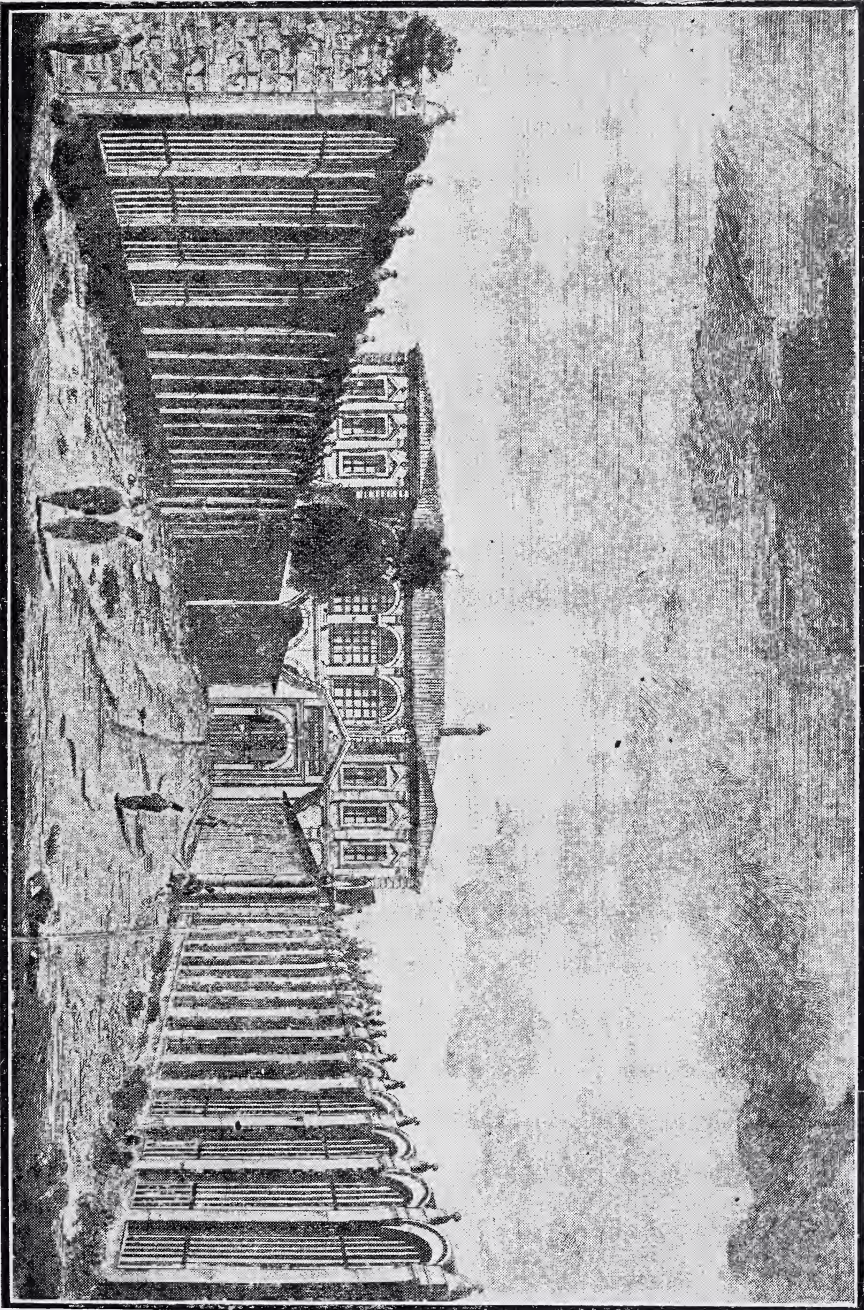
ازجملہ جودت پاشا ایلہ صبحی پاشایی ، احمد و فقیق پاشایی ، خیراللہ افندی بی کمال حرمتلہ یاد ایدرم . بالخاصہ احمد و فقیق پاشانک حرث ملی بہ ایفا ایتدیکی خدمت جدأ بویوکدر . اعضای خارجیہ دن انکلیزجہ و تورکجہ لغت مؤلفی « ردحاوص » ایلہ « بیانکی » بی ، عثمانلی تاریخی مؤلفی ہامری دہ تخطرہ بورجلی نرہ

*
*

آچیلجق دارالفنونہ معلم یتشدیرمک

آچیلہ جق دارالفنونہ عودتلرنده معلم تعیین ایدمک اوزرہ اکمال تحصیل ایچون اوروپاہ ایکی خواجہ کوندرلمسنہ قرار ویرلمشدر . بویکی افندی بہ مجلس معارف عمومیہ طرفندن ویریلن غرہ رجب ۲۷۳ تاریخی تعلیمنامہ نک ایکنجی مادہ سنی عیناً یازاجم : [ایکنجی بند . موسی الہما افندی لریک بروظیفہ مأموریتلری دخی درسعادتہ عودتلرنده دارالفنون خواجہ لغنہ کسب لیاقت و اقتدار ایتمک اوزرہ فنون لازمیہ تحصیلدن عبارت اولوب آنجق بری ریاضیات خواجہ سی و دیگرری طبیعیات خواجہ سی اولمق اوزرہ پارس سفارت سنیہ سی معرفتیہ [۱] بیانکی ، « تورکجہ دن فرانسزجہ یہ » و « فرانسزجہ دن تورکجہ یہ » لغت مؤلفی .

سليم نالك زمانده انشا اولان مهندسخانه

کندی استعداد لرینه کوره بری ریاضیات و دیگر طبیعیات فنلرینه صرف مساعی ایده جکدر . وقغیسی ریاضیات وقغیسی طبیعیاته منحصر اولدقلرینی مجاس معارفه دخی بیلدیره جکدر . [بو افندیلر ایلریده اسملرینی تکرار یاد ایده جکم خواجه تحسین افندی ایله سلیم ثابت افندی مرحومدر .

*
**

عمومی سربست درس لر

صدراعظم کچه جی زاده فوآد پاشا دارالفنونک اکیال انشاسی اوزایا جغندن رسماً کشادینی بکله مکسزین بعض درس لرک سربست اولارق عموم ایچون قونفرانس شکلنده او قودلماسنی تنسیب ایتمشدی . زیرا اون طقوز سنه اول دارالفنون آچلماسنی تکلیف ایدن مجلس موقت اعضاسندن مترجم اول فوآد افندی شمدی صدر اعظم اولمشدی . بونک اوزرینه آیاصوفیه ده کی دارالفنون بناسی داخلنده بعض اوطه لر درس خانه اتخاذا اولمشیدی . ایلك درس لرک حکمت طبیعیه عائد اولماسی تنسیب ایدلمشسه ده ، ایلریده یالکز بودرسله اکتفا اولمایوب علم کیمیا وهیئت درس لری دخی آچیلایغندن او اوطه لر ایچنده مقدا دولتجه کتیردلمش و بودفعه یکیدن صتون آلمش بولنان برچوق فیزیق و کیمیا آلترلی ایله نمونه لر برلرینه قونمش اولدینی کبی برده کتبخانه تأسیس اولمشیدی . بو کتبخانه اسمنی تحقیق ایده مدیکمز بر ذات السنه مختلفه دن دوت بیک جلد کتاب هدیه ایتمشدی . بودرس خانه لرک ترتیب وتنظیمنده او وقت طویخانه مشیرلکنده بولان خلیل پاشانک ده بویوک بر خدمتی سبق ایتمش اولدینی لسان حرمتله یاد ایدرز . نهایت بو حاضرلق و ترتیبات بیتدکن صکره ۱۲۷۹ سنه سی کانون اولنک ۳۱ نجی بازار ایرتسی کونی تام ساعت آلتیده درس لره باشلاندى . ایلك درس لری مجلس والای احکام عدلیه اعضاسندن ادهم پاشانک نظارتی آلتنده معادن هایون اداره سی رئیسى درویش پاشا ویره جکدی . درویش پاشا بو خدمتی فخریاً قبول

ایتمشدی. ینه اوسنه انتشاره باشلامش اولان مجموعه فنونده باب عالی مترجم اولی منیف افندی « معارف ناظری منیف پاشا مرحوم » ایله تصویر افکار غربته سی بودرسلر حقنده معلومات ویرمکده در. برنجی درسده ۳۰۰ قدر مستمع حاضر ایتمش. مجموعه نك افاده سنه کوره [اجرا اولنان تجربه لر امور غربیه دن اولوب حضارک اکثریسی برنجی دفعه اولمق اوزره بویله بر شی کوردکلرندن موجب کمال تعجب لری اولوب بالخصوص قوه الکتریقیه تجربه سنده آلات مخصوصه سندن آتش شراره لری ظهور ایتدکن باشقه برانجه تل واسطه. سیله قوه مذکور بر آدمک وجودینه نقل اولندیفی حاده ال ویاخود باشقه بر شیه وجودینک قننی طرفه طوقونسه اورادن مائی رنگلی قیغاجملر حیقماسی وبعض ترکیب کیمیوی ایله تیمور تل عادتاً قابل التهاب بر ماده کبی مشتعل ومحترق اولماسی فوق الغایه موجب استقرار اولمشدر]. ینه بوجوه نك سکنزنجی نسخه سنده منیف افندی بی براز حدتلمش کوریوروز. زیرا درسله کلنردن بعضیلرینک [اجرا اولنان تجربه لری کورمک و بر اویون کبی تماشاسیله اکلنمک اوزره کلدکلرینه] حکم ایله بوکا برچاره بولونماسی توصیه ایدیور. بویالک درسله حقنده تقویم وقایعک ۶۷۶ نومرولی و ۷ مارت ۱۲۷۹ تاریخی نسخه. سنده دخی شو حوادثی کوریوروز. [سایه معارفوایه حضرت پادشاهیده عمومه تدریس وتعلیم اولتمق وهرکیم ایستر ایسه کلوب استماع ایتک اوزره حکمت طبیعیه وکیما فنلرینه دائر بر درس کشاد اولونماسی خصوصه اراده سنیه جناب پادشاهی شرفعلق بویوریلوب فریقان کرامدن معادن هایون اداره سی ریئسی اولوب بوفنلرده مهارت ومعلومات کامله سی مسلم اولان سعادتلو درویش پاشا حضرتلری دخی مع الافتخار تعلیم وتدریسی قبوله رغبت ایتمش اولدیغندن دارالفنون ابنیه سی داخنده مخصوص بر درسخانه یه آلات حکمیه دخی یرلشد برلمش ...]. ینه تقویم وقایعک ۶۹۵ نجی و ۱۲۷۹ سنه لی نسخه. سنده شو حوادث ویرلمکده در: [دارالفنونه حکمت درسی ویرمکده اولان مجلس معادن ریئسی سعادتلو درویش پاشا حضرتلری بر بچق ماهه قدرعودت

ایتمک اوزره مأذوناً پارسه عزیمت اوزره اولدیغندن درس مذکور عودتلیزینه قدر تعطیل اولونماماق اوزره وکالت صورتیه اهلیت ولیاقتی مسلم اولان مکتب حربیه نظری سعادتلو صفوت پاشایه احاله اولمش و بوجمله کچن پنجشنبه کونی امر تدریسه مباشرت اولنمغه پاشای مومالیهمک دخی تقریر دلبذیرندن موجود اولان طلبه و مستمعین آشوری مرتبه ممنون و مستفید اولمش اولدقلرندن...].
 بودرسک مآلی نه اولدیغنی ینه تقویمدن اوکره نیورز: [درس مذکورده اجسامک رمی اولندقدن و صعود ایتدکدن سوکرا سقوطلرینی انتاج ایدن قوه جاذبه مرکزیه نک قوانین طبیعیه سندن بحث و بیان ایله اشبو سقوطک اجسام مزبورده بیننده تفاوت سرعتک اسباب و علاماتی تفهیم و تفلک انواع ششمی تفصیل و تعایم اولمشدر].

درویش پاشا پارسدن عودتنده ینه کیمیا و حکمت درسلیزینی ویرمکده ثبات ایتمش. او صیراده معارف و نافعہ نظارتلری و استشارلغنه کچمش بولنان پاشانک درسلیزندن مداوملر پک زیاده ممنون اولمش اولاجقلرکه مشارالیه بر تشکرنامه ویرمشلر. تقویم وقایعک فی ۲۲ مارت ۱۲۸۰ تاریخ و ۷۴۲ نومرولی نسخه سنده منتشر اولان بوتشکرنامه ده طلبه و پاشانک بر اثر خیر اولوق اوزره اختیار زحمت و مشقتله درسه دوامندن بر لسان محمدتله بحث ایتدکدن سوکرا اودرسلر سایه سنده [بوعالم کون و فسادده موجود اولان برطاقم آثار عجیبه و غریبه نک کیفیات اساسیه - سنده قدرت و عظمت الهیه نک نه مرکزده اولدیغنه بر قات ده کسب و وقوف و معلومات ایتمش اولدقلرندن] بحث ایدیورلر. بوتشکرنامه نک نهایتنده معارف نظری ادهم پاشایه ده تشکر اولونمشدر. درویش پاشادن صکره محاسن تحقیق رئیس صمیم باشی صالح افندی علم موالد و دیوان محاسبات رئیس احمد رفیع افندی علم تاریخ درسلیزینی فخریاً او قوناجقلرینی عرض و استدعا ایتدکلرندن اسعاف مطلوب بلرینه بالاستیدان اراده سذیه تعلق ایتمش. آنجق درویش پاشا ایله صالح افندی کبی ذاتلرک دولتک بویوک بر منصبنده بولندقلری حالده بویله مکتب خواجه اغیله اوغراشلاری غالباً اهالی آراسنده دیدی قودی بی موجب اولمش اولمالی که منیف

افندی مجموعه فنونده شو مطالعه ده بولونیور . [مناصب عالیده بولنان ذواتک بووجهه نشر علومه اشتغاللری حاشاوقع واعتبار لرینه ایراث خلل ایتمیوب بالعکس رتبه العلم اعلی الرتب قضیه مسلمه سی اقتضاسیله برقات ده اعلائی شرف و شانلری موجب اولاجنی مستغنی قید و تذکار] در . او کونلرده سرعسکرلک مقامنه کچمش اولان صدر اسبق فؤاد پاشانکده کندینه مخصوص طلاقله بو مسئله دن باشقه ، دیگر مهم بر مسئله یی تحلیل ایتدیکنی مجموعه فنوندن او کرشمش بولونیور ز . ظن ایدیورم که حکمت طبیعه درسلی جاهل متعصبیره دو قوشمش . زیرا ۷۹ سنه سی رجینک او چنجی بازار ایتسی کونی درویش پاشانک درسنی دیکله مک ایچون دارالفنونه کیدن پاشای محترم درسک ختامنده شوسوزلری ده سویله مشلردر : [بوراده تدریس اولنان فنه حکمت طبیعه دینور ایسه ده حقیقته ده حکمت الهیه در . زیر ایزم عجز منک بیله بیله چکی مرتبه ده معرفت الهیه یی کوشتر . حکمت بوکا برآلت و واسطه اولوب حکمت قدیمه اینه حکمت جدیده نک فرقی ایسه یلکن کمیسله واپورک فرقی کیدر . صکرا کی ایله منزل مقصوده ده آاز زمانده مواصلت اولنور . بونی تدریسه همت ایدن ذاته دخی مخصوص تشکر ایدرز . کندیلری مراتب عالیه دولتدن بر درجه رفیعه ده بولندقلری حالده رتبه العلم اعلی الرتب اثرینی فعلاً کوشتر مشلردر واسکی وقتلرده مراتب عالیده بولنان اکابر علما خدمات رسمیه یی ترک ایتدکلری وقت مدارسده نشر علوم ایلدکلری معلوم اولدیغندن آنلرک اثرینه اتباع ایشلردر .]

تصویر افکار [۱۷ کانون ثانی ۱۲۷۹ عدد ۶۲] ده شو بولده بیان مطالعه ایدیور . [اوروپاده ایوم وکلادن مقتدر اولانلر بویه درس ویرر . چونکه درجه کاله واصل اولان بر نهال پرورشیا ب اولدیغی زمینه محصولتی نثار ایلدیکی کبی ارباب معارف دخی دروننده متعیش بولندیغی هیئت مدینه سایه سنده فیضیا ب اولمقله نمره معلوماتندن عمومی حصه دار اتمک فعلاً ایضای وجیهه شکرانیت دیمکدر] .

بو حکمت طبیعه درس لرینه باشلانہ جغفی اعلان ایدن تبلیغ رسمی یی درج ایتدیکی صیراده تصویر افکارک ویردیکی معلومات معارف تاریخمز ایچون الزم

استانبول دارالقانونی

اولدیغندن بورایه نقل ایده جکم . [۱۲ کانون اول ۱۲۷۹ تاریخ و ۵۲ نومرولی نسخه سندن] : بوندن درت سنه بی متجاوزدرکه دارالمعلمین طلبه سنه معارف عمومیه مأمور لرینک بعضیسی معرفتیه حکمت طبیعیه دائر مجاناً بردرس ویرلسنه و بوندن هرکیم ایسترسه کلوب استفاده ایده بیامسنه قرار ویرلمش واوروپادن ۲۳۰۰۰ فرانقلق آلات و ادوات لازمه جلب ایتدیریلوب آلآن دارالمعارفده محفوظ بولنمشدر . مؤخرآ موسیو سرریایه نامنده بر ذات بوفنی تدریس ایتک اوزره ۱۲۷۸ سنه سی شهر ذی الحجه سنک سکزنجی کوندن اعتبارآ کندیسنه شهریه ۱۲۵۰۰ غروش معاش تخصیص قلمشدی . شمدیینه حکمت طبیعیه وکیما فلرینه دائر عموم ایچون بر درس آچلمه سنه قرار ویرلمش اولمغله اولبابده تصویر افکاره درج اولتمق اوزره رسماً کوندریلن بندک عینیه اعلاننه ایتدار اولونور .]

اوسنه لرك مهم حادثه لرندن بریسی ده ذات سائی صدارتپناهی ایله مجلس والا رئیس ایتلو دولتلو کامل پاشا حضر تدرینک دارالفنونه عزیمتله صالح افندینک اوقوتمقده اولدینی علم موالید درسنی دیکله مه لری اولمشدی . [۱]

۲۷ ربیع الاخر ۱۲۸۰ تاریخنده انتشار ایدن تبلیغ رسمیده یوقاریکی درس لره علاوه دارالفنونده ینه عمومیه تدریس اولتمق اوزره [برده جغرافیای طبیعی درسی کشاد اولونماسی تنسیب اولنه رق تدریسنه مکتب ملکیه جغرافیایا خواجه سی محمد جودت افندینک تعیین ایدلدیکی] ودرس لره ربیع الاخرک یکر می طقوزنجی صالی کونی ساعت درتدن بشه قدر هفته ده بر دفعه اولمق اوزره باشلانجفی اعلان قلمشدر . بو عمومی درس لره علاوه منجم باشی عثمان صائب افندینک علم هیئته و احصاب معارفدن دیکر بر ذاتک ده حکمت عملیه دائر درس لره ویره جکنی و باشقاجه ریاضیاتدن بردرس آچیلاجغنی تصویر افکار ۶۲ نومرولو و ۱۷ کانون ثانی ۱۲۷۹ تاریخلی نسخه سنده حوادث اوله رق یازمشدر .

*
*
*

۱۲۸۱ سنه سنده بودر سخانه لر دارالفنون بناسندن عتیق علی پاشا جامی قارشیسنده نوری افندی قوناغنه قالدیرلمش ، بر مدت صکره بوقوناق بوتون محتویاتیه برلکده مع الاسف یانمشدی .

بودارالفنونه کی تحصیلک ناصل اولدیغنی آکلامق ایسته رسه کز بوندن بش سنه صو کرا یکیدن آچلماسنه تشبث اولنان ایکنجی دارالفنونک تأسیسندن اقدم معارف نظارتندن صدارته تقدیم ایدلمش اولان بر لایحه نک شو سطرلرینی او قومالی یز . [واقعا بش سنه اول عتیق دارالفنونه حکمت طبعیه و تاریخ عمومی و تاریخ طبیعی او قوتدیرلدی . و بودرسلره کرک سامع کرک طالب صفتیه بر چوق مداوم ظهور ایتدی . لیکن مداومینک بر صنفی ، اموریندن اولدقلرندن بونلر تحصیلده اساس اولان دوامه مکب اولاماملریه یالکز سامعیندن اولدیلر . بر صنفی دخی بر خدمت و مشغله ایله مقید اولمادقلری حلاله درسلی آکلامغه لازم اولان سرمایه دن دخی بی بهره بولندقلرندن بیهره یره کلوب کیتدیلر . دیگر بر صنف دخی حکمت تاریخی افسانه مقامنده دیگله دی و فیزیق درسنه عملیاتی اکلنجه ایتمک نیتنه حاضر بولندی . بوجه تله درسلرک قدر و قیمتی درس محالنده قالدی . فائده سی خارجه تجاوز ایتدی . ایشته شومبالغه سنز تجربه یکی بردارالفنونی نتایج مؤلّمه سالفه دن قورنارمق ایچون اساساً بر تدبیر مؤثر اتخا ذینه لزوم کو سترمشدر . و بوتدبیری دخی دارالفنونه مطلقاً و عموماً مکاتب رشیده دن تلمیذ یتیشدیرمکده آرامق لازم کلشدر . فقط مکاتب رشیده نک شدیکی حلی بوکا کافی اولمامقله بو امرک حصولی رشیده درس لر نجبه بر طاقم ضائم و تعدیلاته و بونک اجراسیله مکاتب رشیده نک اصلاحی دخی مواقع اعدادیه سنی یعنی مکاتب صبیانی اصلاح و بونلرک اصلاحی مقتدر صبیان معلملری یتیشدیرمکه متوقف کورونمشدز . .]

ایشته برنجی دارالفنونک انشاسنه و کشادینه عائد آرزو و همتلرک ثمره سی اولان دارالفنون ابنیه سنک بر قاچ او طه سنده ، بالاخره خصوصی بر قوناقده عمومی بعض درس لر ویرمکدن عبارت قالمش ایکن قوناغک یانماسیله اوکاده دوام اولنه مامشدی . بزده افکار عتیقه احصایه ، تجدد و اصلاحات ایسته یینلر

و آوروپا مدینتی التزام ایدنلر آراسنده تمدی ایدن مخالفتدن بودارالفنون مسئله سی دم حصه سی آلمشدی . کوریلدیور که اسکیلر ایش باشنه کچدکجه دارالفنون قوائم نقدیه نك الغاسی ایچون تخصیص اولنمش ، تنظیماتجیلر اداره اموره باشلادقلری وقت بومؤسسسه نك احیاسنه چالیشلمشدر .

*
*
*

ایکنجی تشبث

فقط احتیاجات زمانک تضییق و ایجابنه مقاومت اولنه مادیغندن و ذهنلر براز ده آچلدیغندن ۲۴ جمادی الاولی ۱۲۸۶ تاریخله انتشار ایدن معارف عمومیہ نظامنامه سنک ۷۹ نجی ماده سنده [درسعادتده دارالفنون عثمانی نامیله بر مدرسه علمیہ تشکیل اولنمسی] تصریح اولنمشدی . ایشته بوماده نظامیہ استناداً بی بردارالفنون انشا ایدلمک اوزره دیوان یولنده سلطان محمود تر به سیله جنبرلی طاش حامی آراسنده کی عرصه انتخاب ایدلمش و بودفعه انشآت بالنسبه آز بر زمان ایچنده بیتیرلمشدر [۱]

والحاصل مکتبک انشاسی بیتنجه طلبه قید اولنه جنی اعلان و قبوله لایق اولانلری تفریق ایچون بر امتحان مجلسی تشکیل ایدلمش . بواعلانی متعاقب بش اون کون ظرفنده بیکدن متجاوز طالب ظهور ایش و ایچلرندن ۴۵۰ دن زیاده سی اوصاف مطلوبه بی حائز اولدیغندن قبول ایدلمشدر . فقط بونلرک پک چوغی مدرسه طلبه سی ایش ، او کونلرده شهرورثایه تصادف ایتدیکندن بوظلله اطراف ممالکله اجرای وعظ و بوسیله ایله اسباب معیشتلرینی تدارک ایچون طاغلمغه مجبور ایشلر . بوسبلله مکتبک کشادی طلبه نك عودت لرینه یعنی شوالک اورتالرینه تعلیق اولنمش [۲] .

[۱] انشاآتک ختامنه دارالفنون مدیری خواجه تحسین افندی نك سویلدیکی تاریخدره : [آچلدی ینله دارالفنون عثمانی] . مکتبک قاپوسنده معلق اولان بولوجه بالاخره بر تعمیر اثناسنده قالدیرلمشدر . کاشکه بولدریلوب دارالفنون کتبخانه سنده حفظ اولنسایدی .

[۲] تقویم وقایع نومرو ۱۱۶۷ فی ۲۷ شعبان چهارشنبه سنه ۱۲۸۶

بونکه برابر دارالفنونک مدیریه معلمری تعیین ایدلمش اولدیغندن بونلر رضائی بوش کچیرمک ایسته مه مشلر . کیجه لری تراویچدن صکره مکتبده عمومی سربست درسلر ویرمکی مناسب کور مشلر ، درحال بردرس جدولی ترتیب ایدره تک تقویم وقایعه اعلان ایلمشلر . بونک تقویم وقایعدن چیقاردیغم صورتی بورایه نقل ایدیورم :

مباحث	مقررلر	رمضان کیجه سی
صو	دارالفنون مدیری مکرمتلو تحسین افندی	۲
سطح ارض اوزرنده وقوع بولان تبدلات جسمیه	عزیز افندی	۳
حفظ الصحه	امین افندی	۴
هضم	واحد افندی	۵
اعصاب	حسین »	۶
تاریخ طبیعی انسان	رفعت »	۸
وظائف انسانیه	سلیم »	۹
جولان دم	واحد »	۱۰
حرارتله حرکتک تعادل کیمیویه سی	تحسین »	۱۱
منابع حرارت	عزیز »	۱۲
سلسله حیوانات	رفعت »	۱۳
علم هیئت	تحسین »	۱۵

بو جدوله توفیقاً رمضانده ویریلن دوسلرک بعضیلری تقویم وقایعه محرردر . بوندن الی آلتی سنه اولسکی طرز بیان و تقریر مزله شمیدیکی شیوه افاده مز آراسنده کی بویونک فرقی کورسترمک ، خایریالکز اونی دکل ، شمیدی بر ابتدائی مکتبمزده دروس اشیا او قورلرکن طلبیه او کرتدی کمز مسئله لری او وقت دارالفنونده باب عالی کاتبلریله مدارس علمیه طلبیه سنه تفهیمه چالیشدق لرینه باقاراق اوسنهلرده علماً نه قدر کیری اولدیغمزی حیرتله کورمک ایچون مدیر « مکرمتلو تحسین

افندی» نك «حكيم اسرار ماء» به ويا آچيق توركجه-سيله صويه دائر و يردىكى درسك بش اون سطرينى بورايه يازاجم .

تاریخ قطره

[زاله اسميله مسمى صباحلين زمرد اوراق و نباتات اوزرنده بولنان درناپ و چنلرده لؤلؤتر كې پارلايان قطره آبك جوهر عزبزی عين ماء حيوان كې اجسامه حیاتریز و كمال قدرت الهیه ایچون بر مقیاس حكمت آمیز ایدو كې تفصیل آتیه دن مستبان اولور . عاداتا لاشی مقوله سی نظریه باقیلان بودامله جنك اوزرینه ضیای شمس اصابت ایدر ایتمز روح روان كې هوايه اوچوب كوزمزدن عیوبت ایتد كده عجباً نرملره سیر و عزیمت و حین احتیاجده نه صورتله عودت و بر اقدینی چنلری ناصل كلوب زیارت ایدر ؟ یعنی نظر مزدن مخفی وزائل اولدوقده یالکز شكل و صورتی می متبدل یوخسه وجودی بتون محو و مضمحل و ملك عدمه می منتقل اولور ؟ اول دامله جنك تفصیل سرگذشتنك تحریری و صور تغایبك تعداد و تقدیری آفرینشدن بری جهانك تاریخ عمومیسنك بسط و تفسیرینه منوط و بلدكه صحایف مجموعه عالمك فصول دهور و - - - - - بطور اعصار نامحصورینك شرح و تفسیرینه متوقف و مربوط اولدیغندن تامیله ایفاسی طاقت بشریه دن خار جدر . بالفرض بوقطره ساحلورده اعلان داستانی ایچون فتح دهان ایله احوال ماضیه و انقلابات متوالیه سنك تاریخی برر بر بیان ایلسه جمله سامعین مقالندن دم بسته و سرگردان و احوال غرابت اشمالندن انكشت حیرت بر دهان اوله جقلمی اجمال آتیدن مستبان اولور .]

*
* *

رسم کشاد

نهایت رمضان آبی كچمش ، طلبه جردن دو نمشله ، شوال آبی ده حاضر لقه كچمش . اونى تعقیباً كیرن ذی القعدة نك ۱۹ نجی بازار كونی دارالفنونك رسماً

کشادینه قرار ویرلمش . اوکون [و ذات فیخامتسمات حضرت صدارتپناهی ایله
بالجمله وکلای فیخام ، و بعض اجله کرام حضراتی دارالفنون مذکور دآثره سنی
تشریف ایتمشلر] . [۱]

معارف ناظری صفوت پاشا [استانبولیدر ۱۲۳۰ ده طوغمش ۱۳۰۱ ده
ینه استانبولده وفات ایتمشدر] ایدی . قالقوب برنطق سویله مش ، اوندن صکره
مجلس معارف رئیس منیف افندی [۲] ایله دارالفنون مدیری تحسین افندی ده
مقامه مناسب نطق سویله مشلر . غرابدن اوله رق معلمردن آریستوقلیس افندی ده
فرانسزجه برنطق اوقومش . اوندن سوکرا [افغانستان اهالیسندن و احباب
فضل و کالدن اولوب سیاحت طریقیه درسعادتده بولنان جمال الدین افندی دخی
عربی العبارة برنطق ایراد] ایتمش . اونی تعقیباً بوتون مراسمک نهایتنده یابدیغی
کبی مراد منلاتکیه شیخی عارف افندی طرفندن بردعا اوقومش . صفوت پاشانک
نطقی ۱۱۹۲ نومرولی تقویم وقایعده مندرجدر . بونطقک غایت عبرت آمیز اولوب
اهمیتی حالا محافظه ایتمکده اولان برفقره سنی شورایه عیناً یازه جم : [اوروپانک
ملل متمدنسیله دخی اختلاط و مناسبت حاصل ایدیلهرک آنلرله برانکده ترقی
یولنه کیدلمش اولسه ایدی بوکونکی کون ممالک دولت علیه دخی باشقه برحاله
بولنهرق ممالک سائره مک ترقیات علمیه و صناعیه سی بزده دخی کجاله ایرمش
اولوردی] .

[۱] تقویم وقایع . صدراعظم شیروانی رشدی پاشا ایدی .

[۲] منیف پاشا « عینتابده طوغمش . وفاتی استانبولده ۱۳۲۸ ده . » تحصیل
ابتدائسی عیفتابده در . بالآخره شام و مصرده و برلین دارالفنوننده اکیال تحصیل
ایتمشدر . پک زیاده فاضل برذات اولوب تورک معارفنه بویوک خدمتلی وارددر . سنه لرحه
حقوق فاکولته سنده حکمت حقوق و اقتصاد درسلی اوقومشدر . تلخیص حکمت
حقوق ، منخل علم حقوق ، علم ثروت ، حکمت حقوق ، علم اخلاق ، علم روح ، بلاغت
ترکیه ، تورکجه منطق درسلی ... کبی پک نافع اثرلی وارددر .

برنجی آلتی آی ایچون یاپیلان درس جدولی

دارالفنونک رسماً کشاندندن صوکره درسره باشلاندى . تقویم وقایعه

[نومرو ۱۱۸۴ فی ۱ ذی القعدة سنه ۱۲۸۶]

اوقوناجق درسسلرک « برنجی آلتی آی ظرفنده » جدولی نشر ایدلمش

اولدیغندن اورادن اقتباساً نقل ایدیوروم .

ادبیات	سلیم افندی	فرانسزجه	قسطنطنیدی افندی
تاریخ عمومی	محمود	جغرافیا	خالد بك
حکمت طبیعییه	عزیز	حساب	توفیق بك
رسم	موسیو کیز	علم حقوق	احمد کامل افندی
منطق	کریم افندی		

بوندن ایکی سنه صکره یاپیلان اولان دیگر بر درس جدولی ده تقویم

وقایعندن عیناً آلیوروم . [نومرو ۱۳۴۹ فی ۵ صفر ۱۲۸۸]

دارالفنون عثمانی درس جدولی

ساعت			
۴ الی ۵	توفیق بك	علم هیئت	جمعه ایرتیمی
۵ » ۶	سلیم افندی	ادبیات	
۴ » ۵	رفعت بك	علم موالید	پازار
۵ » ۶	عزیز افندی	حکمت طبیعییه	
۵ » ۶	سلیم	ادبیات ترکیه	صالی
۴ » ۵	سلیم	ادبیات ترکیه	
۵ » ۶	عزیز	علم موالید	چهارشنبه

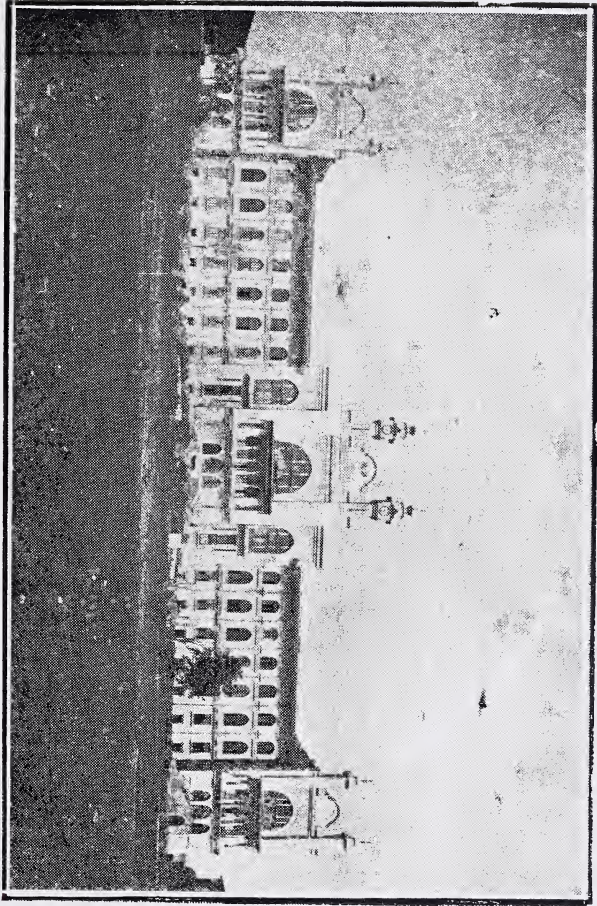
ساعت

پرشنه		حکمت طبعیه	۴	»	۵	عزیز افندی
		علم هیئت	۵	»	۶ بك

تقویم وقایع بودرسلك بعضی رینی ده خلاصه نشر ایتمشدر . ایچلرنده ادبیات معلمی سلیم افندینك برنجی درسده تقویمك بیاننه كوره [ایراد ایتمش اولدینی مقاله بلیغهك] بعض نقطه لری بوكون ایچون بك مهم اولدیغندن بورایه قید اولنغه دكر :

[محامد لایقه رفع بارگاه جناب كردكار ، وصوله فائحه عرض پیشگاه نبی مختار وتسلیمات رائه باجمله اصحاب ابراره اهدا ونثار قلندقدن صكره بسط كلامه شووجهله ابتدار اولنور كه محسنات عصریه دن اولمق اوزره تأسیس وكشاد بیوریلان بودارالفنون عثمانیه احتیاجاتمزه كوره برطاقم فنون متنوعه دن درسلا او قوناچق وبودرسلك بر قسمی دخی ادبیات تركیه یعنی لسانمرك نظریات و عملیاتنه متعلق قواعد لسان درسلی اولاجقدر . معلومكز در كه ظهور سلطنت عثمانیه دن بو آنه قدر اقطار شرفیه ده زبازرد اولوب كسب اشتهار ایدن لسان توركینك سبك وانشاجه دركار اولان سلاست ولطافتی بر وجهله انكار ایدیه مز . نه فائده كه لسان مزبورك قواعد مخصوصه سی اولان برضابطه تحتنه قونیه مادیفندن تعالیم وتعلمی خصوصنده بك چوق زحمت ومشقت چكلكدكن باشقه لایقیله تحصیل دخی خیلی مدتله توقف ایدیور] . سلیم افندینك اللی سكر سنه اول لسان عثمانی تعبیری قوللانمیوب توركجه لفظنی ترجیح ایتسی تحسینه لایق بر حركت اولدینی كبی توركجه نك صرفی ، نحوی ، املاسی برضابطه آئنده اولمادیفنی اخطار ایتسی ده اوزمان ایچون بر جسارت مدنیه ایدی . فقط عجبا بو نقصانلر حالا كوزه چار پامیورمی ؟ لسانمرك یالكنز ساده لشمسی دكل قواعد صرفیه سیله خط و املاسنك ده علمی اصوللره تدقیق و تثبیت ایدیهرك اصلاح و اكملی شمیدیكى ادبیات فاكولته سی مدرسی ارقداشلریمرك همترلندن انتظار اولنقده در .

طیب فا کوٹ سی

دارالفنونك فاكولته لری

دارالفنونده ایلک آلتی آی ظرفنده اوقوتدیر یلاچق درس لرك جذولنی یوقاری یه یازم شدیم . فقط معارف عمومی نظامنامه سنك ۸۰ - ۸۱ نجی ماده لری شعبه لرله درس لره عائد احکامی متضمن اولدیغندن اونلری ده بورایه نقل ایده جکم .
ماده ۸۰ — دارالفنون اولاه حکمت و ادبیات ، فانیاً علمم مقوم ، ثالثاً علمم طبیعی و ریاضیات تعلیمنه مخصوص اوج شعبه دن عبارت اولاجقدر .

ماده ۸۱ — حکمت و ادبیات شعبه سنده علم ترکیب وجود انسانی و علم احوال نفس ، منطق ، معانی ، بیان ، علم کلام ، علم اخلاق ، حقوق طبیعی ، علم تاریخ ، مکمل عربی و فارسی و تورکی ، فرانسه زجه ، یونان و لاتین لسانلریله بالعموم السنه قواعدینک تطبیق و مقایسه سنه دائر صرف عمومی ، علم عروض ، تاریخ عمومی و علم آثار عتیقه ، علم مسکوکات درس لری نه متعلق اولاجقدر .

تدریس لسانی

معارف عمومی نظامنامه سنك ۸۴ نجی ماده سی مهم بر مسئله یی احتوا ایدیور .
مملکت مزده هنوز اسملری یکی ایشیدلمک باشلایان بعض علملری هانکی مدرس و هانکی کتابدن اوقودا جقدی ؟ ۸۴ نجی ماده ایشته بوکا جواب ویریور .
[مکمل معلملری تشدی ریلنجه یه قدر فرانسه زجه تقریر اولنق جائز اولاجقدر]
آنجق بوفرانسه زجه دن ویریه جک درس لری آکلایه بیله جک طلبه ایچنده مسلمانلردن قاچ کیشی بولنه بیله جکدی ؟ غالباً بونقظه یی دوشونمک ایسته مه مشلر .

معلملرك معاشلری

نظامنامه نك ۹۹ نجی ماده سنده : [دارالفنون معلملری نه ایکی بیک بش یوزدن بش بیک ضرور شه و معاونلره بیک بش یوزدن ایکی بیک بش یوزه قدر شهریه معاش اعطا اولنه جقدر] دنیایور . دیمک که شم دیکی کاغد پاره ایله آلتون آراسنده کی

نسبتاً کوره بردار الفنون معلمی اصغری ۲۴۰ و اعظمی ۴۷۵ لیرا المقدمه ایشی .
 بونمکه برابر ، اشیائیتاننده کی ترفعی نظراعتباره آلیرسوق بومقداری هیچ اولمازسه
 ده ا یکی دفعه تزییدایتمک لازم کله جکی آشکاردر .

کتاب مشکلاتی

دارالفنونک رسماً کشادینه تقدم ایدن آیلرده کتاب مسئله سی شدتله نظر دقتی
 جلب ایشی اولدیغندن تقویم وقابعله [۱۱۴۴ نومرو فی ۱ جمادی الاخر بازار
 ایرتسی سنه ۱۲۸۶] اجنبی لسانلرندن کتاب ترجمه سنه مقتدر اولانلر معارف
 نظارتیه دعوت اولمغه باشلانمش وبونلره دارالفنون ایله مکاتبده تدریس اولنمق
 اوزره فنون متنوعه یه داثر بعض اثرلر ترجمه سی حواله ایدلمشدر . بواعلان وغیرتلردن
 بوبوک برنمره حاصل اولمادیغنی سوبله مکه لزوم وارمیدر ؟ ده صوکرادن معارف
 نظارتنده مستقلاً بر ترجمه هیئت تشکیل ایدلمشدی .

*
 **

۱۲۸۶ ده رسماً آچیلان بودارالفنونک عمری پک قیصه سورمشدی . چونکه
 آچلماسی اوزرندن ا یکی سنه کچمه دن تدریساته نهایت ویرلمشدی [قاپانماسی
 ۱۲۸۸ نهایتلرنده .]

دارالفنون نیچون قاپانمش

برنجی دارالفنونک معارف ناظری صفوت پاشا زماننده آچلادیغنی یازمشدق .
 بوذات مؤخرأ پارسه ایکنجی اوله رق سفیر کبیر صفتیله کوندرلمشدر . اسکی
 دوستلرندن ادیب فضائلشعار سعدالله پاشاده اووقت برلینده سفیر کبیر ایشی .
 سعدالله پاشا صفوت پاشایه برمکتوب یازوب دارالفنونک رسم کشاننده وقوع بولان
 حادثه حقنده معلومات ایسته مش . صفوت پاشانک جوانی کچنلرده اسبق صدارت

مستشاری فواد بك افنديده بولغه موفق اولمشم . مهم بروثيقه در . چونكه
دها او وقت تكيه و درگاهلك بعضاً نه قاره جاهلر الله قالمش اولدقلىرى
كوستردىكى كى دارالفنونك سبب تعطيلنى ده آكلاتمقدمه در .

صفتو پاشانك سعدالله پاشايه مکتوبندن

[دارالفنونك حین كشادنده ایدیلان دعا فقره سی کلیاً خاطر چا کرانه مدن
چیقمشدی . بونك تخطر بویوریلشی برقات دها موجب تائر اولدی . ناصل
ارماسون كه كندیسی ناسی ارشاد ایچون مراد منلا تکیه سنده پوست نشین
اولدینی و پدری مرحوم منوی خوان و فضلادن اوله رق مالك اولدینی کتب
متنوع بی مخدومه ترك ایلدیكى ومومی الیه دخی اوزونجه صقال وباشنده اوزبك
تاجی ایله خلقه النی اوپردردیكى حالده اول کون طرف کمترا نه مدن ومنیف افندی
وجال الدین افغانی طرفلرندن قرائت اولنان کلمات تورکجه محرر بولندینی حالده
اصلا و ذره قدر مشابهتی یوغیکن بولری آیات قرآنیه واحادیث شریفه ظنیله
الارینی قالدیروب، اشبو مجلس ملائک اینسده قرائت اولنان آیات کریمه ...
دیر دیمز شروانی زاده مرحومك سز بوشیلری مجرد دینی تحقیر ایچون
یاپیورسکز دیهرک و کوزلرینی آچارق چا کرلرینه ستم ایدیشی دخی شیخ جاهلك
تورکجه او قونان شیلری عربجه ظن ایتمی درجه سنده غرابدن دکلمدر؟ باقلسه
مرحوم مشارالیه اوراده شیخی آیانی آلتنه آلوب وباشنده کی تاجنی پارچالیوب
کندوسنی طرد و دفع ایتمک لازم کلیردی . بنده کزک مومی الیه ایله معارفه
والفتم اولمادیغندن باشقه مراد منلا شیخی مرحومك اویله جاهل صقاللی ووفاندن
صکره کندی یرینه کچمش مخدومی اولدیغنه دائر اصلا معلوماتم اولمایوب
مومی الهک جلای مجرد جودت پاشا حضر تلرینک توصیه سی اوزرینه اولمشدی .
ایشته افندیجکم بویله کلمات تورکیه بی عربجه ظنیله اجر و مثنوباتندن حاضر
بولنانلرک حصه دار اولمالرینی درگاه احدیتدن تمی ایدن بر شیخک سیئه سی

و مجهول الافكار والاحوال بر افغانلينك صنع خدا اولديغنى مراد ايدهرك نبوت
برضعتدر ديمسى هزار كوچلكلكه ساحه وجوده كتوريلان بر مدرسه جديده
علميه نك القاسنى موجب اولمشدر .]

*
* *

بوراده استطراداً بر ملاحظه دهها سرد ايده جكم . ۱۸۴۸ سنه سنه
ويانه ده بويوك بر عصيان چيقمش وحرينك اك بويوك مخالفى اولان مشهور
مترينخ چكلمكه مجبور ايدلمشدى . بك مهم صفحاتى اولان بو عصيان وقعه لرنده
ويانه ده كى سفير منر شكيب افندى ايدى . بو ذات وقعه حقنده باب على به كوندردىكى
رسمى مكتوب لرنده باقكز نه دييور : [.... ايرتمى كونى جلب قلوب اهالى
ضممنده حشمتلو ايمراطور جنابلىرلى ولى عهدينك اوغلى عربيه سنه آلارق
اوقات سائر . ثللو يالكزجه منبع فساد اولان دارالفنونه كيدوب فساد
خواجه لرينه سزلك مرامكزى بكا ياكلش آكلانديلر . اونك ايچون تبعه مدن
براز آملرك تلفنه وسلاح قوللانديغنه مكدر اولدم . جمله نك راحت و آسايشى
مطلوبمدر . هر ايسته ديككز رد اولماز يوللو اغيزله بر قاچ لاقيردى سويليهرك
سرايه دونمشدر] بو مكتوبك تاريخى ۱۲۶۴ سنه سى رجبنك اون بشيدر .
شكيب افندى بوندن سو كرا كوندردىكى مكتوب لرندن ۲۶ ج سنه ۶۴ تاريخايسنده
شو معلوماتى ويرييور : [كچن هفته عرض واشعار اولنديغى اوزره ويانه
اهاليسنك جانب ايمراطورى به كوسترديكلىرى ميل و محبتدن مينسترو لر استفاده به
قالقيشوب ابتدائى امرده كچه طوعاً مؤخراً ايمراطور مشارالهدن بالا كراه
الذلىرى بعض امتيازات معلومه يى رد ايتدير مكه وطلبه نك اصل ويانه لولردن ماعداسى
مملكترينه كيدوب بر مدت دخى دارالفنونك وقت معتادندن اول تعطيل و لغتاسى
خصوصنه قدر اهاليدن تحصيل مواعيده ظفرياب اولمشركن ده ايلروسنه واروب
قيرارق منبع و مكان فساد اولان دارالفنونى قبادوب جمعيتلىرى طاغتمق ايسته بهرك
ماه حالك يكرمى ايكنجى جمعه كونى صباحلين اوزر لرينه عسكرو سوقيله اظهار كر

و فردہ تصاب و تجلد ایتشلر سده ممکن اولامادینی شویله طورسون امر برعکس اولوب اوخلالده هان مملکت زیروزبر اولوق درجه سنه کشدر . [ایشته اوروپاده استبداد و مطلقیتک الفاسیله حریب اصولارینک وضعنده دارالفنونلرک ایفا ایتدکلری خدمتله بزده کی رجال استبدادی ده شبهیه دوشورمش اولاجق که بزم دارالفنونک تأسیسی بر چوق مواعنه اوغرامشدر .

*
**

اوچنجی تشبث

۱۲۹۰ سنه سنده غلطه سرانی لیسهمی کلخانه قشله سنه نقل اولتمشیدی . اووقت معارف ناظری اولان جودت پاشا بولیسه نیک یوکسکک صنفلرنده مجله احکام عدلیه نیک تدریسی تنسیب ایتمشدی . اوندن سکز آی صوکرآینه صفوت پاشا بولیسه داخلمده خزینہ جلیله یکیدن بار اولماق شرطیله اوروپا دارالفنونلری اصولنه توفیقا منتظم بر دارالتحصیلک تأسیسی امر ایشلردی .

او صیراده لیسه مدیریتنده صاوا پاشا بولنیوزدی . صاوا پاشا مقتدر و عالم ذات ایدی . در حال آلدیغی امری تطبیق ایتمشدی . اوروپاده دارالفنونلرک بش فاکولته سی واردی : برنجیسی علوم ریاضیه و طبیعیه ، ایکنجیسی علم حقوق ، اوچنجیسی ادبیات ، دردنجیسی فن طبابت ، بشننجیسی علم الهی فاکولته لری ایدی . بزده علم الهی ایله طبابت مکتبلری اسکیدنبری موجود اولدیغی ایچون صاوا پاشا یاکنز ادبیات ، فن ، حقوق فاکولته لرینی تأسیس ایتکی دوشونمشدر . پاشا بواساسی وضع ایتدکن صکره درسلرک هانکی لسانله او قوناجنی مسئله سی تدقیق ایشدر . صاوا پاشا دیورکه : [بعضیلری بردن بره جمله درسلرک تورکجه تدریس اولماسی آرزو ایلدکلری کبی برقسیمی دخی لسان مذکورده کتب مقتضیه نیک کافه سی موجود اولماقدن ماعدا بالجمله علوم وفنون مذکورده تورکجه

تدریس ایدہ بیلہ جک معاملہ دخی بولنہ مامسنی ولسان تورکینک ہنوز علوم و فنونک تدریس نہ آلت تامہ اولاجق درجہ یہ وار مامش اولماسنی بیان ایہ درس لک ممالک شرقیہ اوروپانک اکزیاہ منتشر اولان فرانسنز لسانی اوزرہ تدریسنی ادعا ایشلر در . حالبوکہ درسعات دارالفنونندہ درس لک صرف فرانسنزجہ تدریسی حصول مقصدی تمامیلہ تأمین ایدہ میہ جکی کبی علم حقوق مکتبندہ علوم سائرہ دن مقدم اصول و فروع فقہک تعلیمی مقتضی اولدینی بدیہاتدن اولمقلہ ارتق بالجلہ درس لک فرانسنز لسانی اوزرہ تدریس اولنہ میہ جنی معترضین طرفندن تسلیم اولمشدر . فی الحقیقہ درسعاتدہ پک چوق اصحاب فن و معرفت اولوب اگر بونلردہ احتیاجزہ کفایت ایتزسہ لزومی قدرینک دخی خارجدن جلی ممکن اولابیلیر . لیکن بونلردن نہ حکومت سنیه نک ونہ دہ مملکتک اصلا استفادہ ایدہ میہ جکی امور بدیہیہ دندر . بونلرک جملہ سی حکومتک لسان رسمیسندن بی خبر اولدق لری کبی ارباب علم حقوق دنیلانلری دخی بورادہ بیلنمسی هر شیدن الزم اولان علم فقہک نہ دیمک اولدیغنی دخی بیلمز لر . حال بوکہ حکومت سنیه نک استفادہ ایدہ بیلہ جکی بوکبی آدملر اولمایوب اوروپانک اک مستعمل لسانی و علوم و فنون جدیدہ سیلہ برابر قوانین مخصوصہ مزی و اخلاق و عادات منزله لسان رسمیمزی بیلن آدملردر . ایشتہ بو اساسہ مستنددر کہ کافہ علوم و فنونک لسان رسمیمزده تدریس اولنق اوزرہ مقتدر معلملر و مستوفی کتابلر حصولہ کلنجہ یہ قدر دارالفنون جدیدہ تعالیم و تعلمک ہم تورکجہ ہم فرانسنزجہ اجراسنہ قرار ویزلشدر . [بوقرار اوزرینہ حقوق فا کولتہ سنندہ علم اصول فقہ ، فروع فقہ ، حقوق تجاریہ و بحریہ ، اصول محاکمہ درس لری تورکجہ و دیگر درس ل فرانسنزجہ اوقوتدیرلشدی .

[طرق معابر و مهندسین ملکیت] مکتبندہ تعبیر دیگرلہ فن فا کولتہ سنندہ ایسہ برچوق درس ل تورکجہ کوستریلیوردی ، فرانسنزجہ تدریس اولنان علملر دخی معلم معاونلری واسطہ سیلہ طلبہ یہ تورکجہ اولارق تکرار اولنیوردی . ادبیات فا کولتہ سنندہ فلسفہ ایلہ تاریخ عمومی فرانسنزجہ ، منطق ہم فرانسنزجہ ہم عربجہ اوقوتدیریلوردی .

پروغرام

حقوق فاكولته سنك پروغرامى ۱ - اصول فقه ۲ - فروع فقه ۳ - ملل
 قديمه ده علم حقوقك نه حاله اولديغنه دائر معلومات مختصره ۴ - فرانسه ده كى
 قوانين مدنيه به تطبيقاً روما حقوقى ۵ - روما حقوقك اصولى ۶ - حقوق تجاريه
 وبحريه ۷ - اصول محاكمه ۸ - قوانين جزائيه ايله اصول محاكمه جزائيه ۹ - اصول
 اداره ملكيه ۱۰ - قوانين اساسيه ۱۱ - حقوق ملل ۱۲ - تدبير مدن

طرق ومعار مکتبک پروغرامى

مدت تحصيل درت سنه ايدى . او قودى لاجق درس لر شونلردى : هندسه
 رسميه ، تقاضى و تماجي ، علم مثلثات ، جبر اعلا ، طوپوغرافيا ، كيميا ، كيميائى
 صنايعى ، حكمت طبيعيه ، حكمت صنايعى ، ماکنه رياضيه ، ماکنه تطبيقى ، علم
 ارض ، معدنيات ، علم مقاومت و متانت ، انشآت بحريه ، علم سيالات ، مادى
 ماکنه لر ، فن معماری ، تحليل و تحرى معدنيات .

ادبيات فاكولته سنك پروغرامى

بو فاكولته ده تدريس ايديان علملر : ادبيات عربيه ، يونانيه و لاتينيه ،
 فلسفه ، منطق ، تاريخ عمومى و علم اساطير اولين ، علم آثار عتيقه ايدى .

دردنجى تشبث

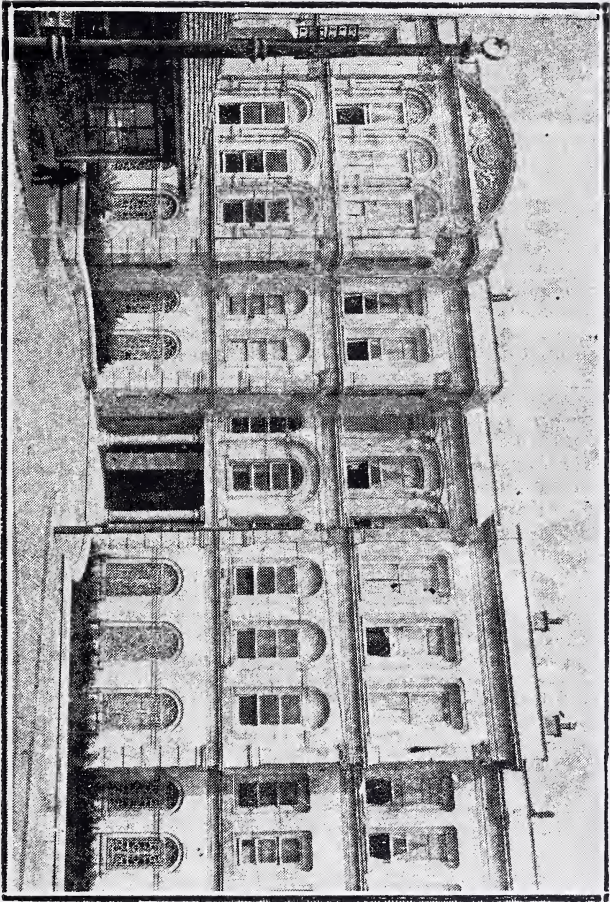
غلطه سرايده آچيلان بو دارالفنون فاكولته لرندن حقوق فاكولته سى ايله
 « طرق ومعار ومهندسين مکتبى » غلطه سرايدن ايرماق ايچون صاوا پاشاچوق
 چاليشمشدى . فقط حقوقه دوام ايدنلرک چوغنى قلملرده مستخدم اولديغندن
 غلطه سراينه قدر كيدوب كلكده مشكلاته دوشوبورلردى . بونك ايچون مکتبک

استانبول جهته آچلماسنه چالیشورلردی. نهایت بو ایکی مکتب غلطه سرایدن آریلوب باشقه یرلرده تأسس ایتمش اولدیغندن آرتق اوزون سنه لر دارالفنونك اسمی بيله اونودلشدی. فقط کونك برنده سلطان عبدالحمید ثانی ایحال تحصیل ایچون بعض کنجلك اورویایه فرار طریقله کیتلرینه کویا مانع اولق نیتیه دارالفنونك یکیدن تشکیلی اراده ایتمش ایدی. بودارالفنون اسکیدن والده مکتبی بالاخره دارالمعارف اولان ودها صوکره یکیدن انشا ایلمش ابنیه ایله مجتمعا مکتب ملکیه [۱] اتخاذا اولنان بناده اوچ شعبه اولارق آچیلمش ایدی. بریسی سلطان محمود ثانی زماننده، دیکری عبدالحمید ثانی زماننده آچیلمش اولان طبیه و حقوق مکتبلی دارالفنونك دردنجی و بشنجی شعبه لری عد ایلمش ایدی :- بودفعه آچیلان شعبه لر ایسه :

۱ - علوم عالیة دینیة - ۲ - علوم ریاضیه - ۳ - ادبیات - شعبه لری ایدی. بو اوچ شعبه ۱۳۱۶ سنه سنده جلوس کونسه تصادف ایدن اغستوسك اون طقوزنده آچیلمش وهپسنك مدیرتی مکتب ملکیه مدیری رجائی افندیك عهد سنه علاوه مأموریت اوله رق توجیه ایلملشدی. حقوق و طبیه نك اداره لری آری و مستقل طوتملشدی. ایشته شیمدیکی ادبیات و فلسفه فاکولته سی بو ادبیات شعبه سنك دوامندن عبارتدر.

بو ادبیات شعبه سنده اوزمانکی تشکیلات موجبجه مدت تحصیل ایکی سنه اولاجق وهرسنه یکرمی طلبه قبول ایدیله جکدی. عجبا طلبه نك مقدارینی یکرمی به تحدید ایچون نه دوشونمشلردی ؟

[۱] مکتب ملکیه نك ایلک تأسیسی ۱۲۷۵ سنه سنده در . تقویم وقایع ۵۶۷ نوسرولی و فی ۱۸ ج ۱۲۷۵ تاریخی نسخه سنده شوحوادشی اوقومتمده یز . قائم مقام و مدیرلك کبی امور ملکیه ده مستخدم اوله جق . مأمورلره مخرج اولق اوزره بر ملکیه مکتبی تشکیلی ایله اقلام شاهانده بولنان کتبه نك اهلیتلیلرندن و طلبه نك مقدمات علومی کورمش مستعدانندن مناسب مقدار ذات بالاتخا امتحان اولنه رق کندیلرینه لزومی مرتبه ده « فن تاریخ » جغرافیا و حساب و اقونومی و پولتیق و نظامات جدیده و معاهدات سلطنت سنیه اوقوتدیر یلوب بولردن استحقاق کسب ایدنلرک اومثللو طشره مأموریتلرینه تعیینیه آچیلدن شونك بونك قائم مقام و مدیر نصب اولونماسی قرارلاشمشدر .

فن فا کو لہسی

درس جدولی

هفته ده ۲ ساعت	منطق و اخلاق
» ۱ »	ادبیات
» ۲ »	ادبیات عربیه و فارسیه
» ۱ »	ادبیات فرانسویه
» ۲ »	تاریخ عثمانی و تاریخ دول
» ۲ »	جغرافیای عمومی و عثمانی و عمرانی و اتنوگرافیا
» ۱ »	علم آثار عتیقه
» ۱ »	اصول تربیه و تدریس

هیئت تعلیمیه

ادبیات فاکولته سنه بودفعه تعیین اولنان معلملر آراسنده مناسترلی اسماعیل حق افندی ، عبدالرحمن شرف بك ، عبدالرحمن ثریا افندی ، عطا بك ، امرالله افندی ، موسیو مورتمان کبی ممتاز استادلری کورمکده ایسه کده نه چاره که عبدالحمیدک سیاست مستبدانه سی مدرسلرک آغز لرینی کلیدله مش اولدیغندن بودارالفنونک اسمندن باشقه هیچ بر شینی اولمادیغنی سویله بیلیرز .

*
* *

استنطراد . — ۱۳۱۶ سنه سنده قسطنمونی ولایتی مکتوبجیلغنده بولنیوردم . عبدالحمیدک استانبولده یکیدن بر دارالفنون آچاسنی ولایت غزنه سیله آقشلا . دقدن صوکره «رنا» ده کی هزیمت اوزرینه تماماً ازمش اولان روسیا قرالغنی اسکی درجه سنه چیقارمق ایچون اک مؤثر تدبیرلردن بریسی برلین ده ملی بر دارالفنون آچیلماسی اولاجغنه روسیا قرالی اوچنجی فره دریقله هاله دارالفنونی

معلمی اولان دوكتور شماز آراسنده « مهمل » ده ۱۸۰۸ سنهسی اغستوسنده وقوع بولان ملاقاتده حکم ایدلدیکندن و دارالفنونک حیات ملیه نیک انکشافنه ناصل خدمتله ایفا ایدیه بیله چکنی کوسترمک اوزره آلمان دارالفنونلرندن وبالخاصه برلین دارالفنونک ناصل آچیلدیغندن مفصلاً بحث ایتشمدم . فقط اوچنجی مقالهسی نشره امکان بوله مامشدم . زیرا بومقاله لریک نشرینه مساعده ایتدیکندن دولایی داخلیه نظارتی ولایت والیسنی توبیخ ایتشدی . شو حادثه ده عبدالحمیدک آچیردیغی دارالفنونک بر نمایشدن عبارت اولدیغی کوسترمکه کافیدر .

اعلان مشروطیتدن سوکره

۱۳۲۴ سنهسی تموزینک یکریمی اوچنده اعلان اولبان مشروطیت دستورلی بوتون مؤسسهرلیمزده پک بویوک بر انقلابه بالضروره سبب اولاجقدی . فقط بوانقلابک دارالفنونک بوتون شعبه لری وبالخاصه حقوق فا کولتهسی ایچون خیرلی و فیضلی اولماسنه ، فا کولته لره یازلمق ایچون وقوع بولان هر مراجعتک بلا قید و شرط اسعاف اولوماسی و مدرسهر طرفندن وظیفه لرینی بحق ایفاده تردد کوسترلمسی مانع اولمشدی . حق اوظغیان افکار و حسیات آراسنده مکتبلرده تحدث ایدن بعض وقعهرک یا تیشدرلماسی ایچون قوه عسکریه به مراجعته بیله مجبوریت حاصل اولمشدی . فقط بو غلیان سنه لری کچکدن سوکره دارالفنونک وقت و حاله کوره اصلاحی اسبابی دوشونلمکه باشلانندی . بونک ایلاک ثمره لری اولوا دارالفنونک ۳۲۵ ده مکتب ملکیه بناسندن اوصیراده دارالخیر اولان [۱]

[۱] ۸ اغستوس ۳۲۵ تاریخلی قانون موجبجه دارالخیر العا اولومشدر . بوقانونک بشنجی مادهسی موجبجه مأمورین و معلمین و مستخدمین معاشاتنه تخصیص اولونه حق سکسان بیك کسور غروشدن تصرف اولونه حق مبالغ دارالفنون ایچون لوازم تدریسیه و آلات و ادوات تدارکنه صرف اولونه حقدر .

وزنه جیلرده کی یوسف کامل پاشانک زوجه سی زینب خانم قوناغنه نقل [۱]
 وهر شعبه ده بر مجلس معلمین تشکیل ودها صوکره امرالله افندی مزرحومک
 زمان نظارتده دارالفنونک بوتون تشکیلاتی ایچون بر نظامنامه نك نشر ایدمش
 اولماسیله تجلی ایتشدر ،

اولا شعبه لرده تشکیل ایدیه جک مجلس معلمینلر ایچون ۳۲۷ سنه سی ایچنده
 تنظیم اولان تعالیماتنامه دن بحث ایدلم .

بوتعالیماتنامه موجبنجه دارالفنونده ۸ کانون اول ۲۲۷ ده اجتمع ایدن علوم
 شرعیه وعلوم ادبیه مدرسری هر ایکی شعبه ایچون مشترکاً تاریخ عصر حاضر
 معلمی عبدالرحمن شرف بکی یدی رأی ایله ریاسته وحمدالله صبیحی بکی ده ینه
 ۷ رأی ایله کتابته انتخاب ایتشلردر .

ینه بواجتماعه عائد ضبطنامه دن اوکون ایکنجی صنف ادبیات معلملکنه
 «صفحات» ناظمی محمد عاکف بکک و اوچنجی صنف ادبیات معلملکنه ممتاز
 ادبامزدن فائق رشاد بکک انتخاب ایدلکلرینی اوکونمکده یز .

امرالله افندینک محصول مساعیسی اولان ۴ جمادی الاول ۳۳۰ و ۸ نیسان
 ۳۲۸ تاریخلی نظامنامه یه کلنجه :

بونک برنجی ماده سنه کوره استانبول دارالفنونی بش شعبه دن تشکیل
 ایده جکدر ۱ - علوم شرعیه شعبه سی ۲ - علم حقوقیه شعبه سی ۳ - علوم
 طبیه شعبه سی ۴ - فنون شعبه سی ۵ - نجی علوم ادبیه شعبه سی . اجزاجی مکتب
 عالیسیله دیشجیلک مکتب عالیسی علوم طبیه شعبه سنه ، ولایات طبیه و حقوق
 مکتبعلری استانبول دارالفنونه مربوطدر .

بودفعه علوم ادبیه شعبه سی ایچون ترتیب ایدمش اولان درس جدوللری
 شویلهدر :

[۱] فقط ۱۳۲۹ سنه سنده ظهور ایتمش اولان بالقان حربی اثناسنده بوقوناغک
 برقسیمی هلال احمر طرفندن خسته خانه اتخاذا ایدمش اولدیغندن علوم دینه شعبه سیله
 ادبیات فاکولته سی اولا سالینامه ده [بودروی] نك و بر مدت صوکره منیف پاشانک
 قوناغنه طاشینمش واورادن دارالفنون بناسنک تخلیه سی اوزرینه اسکی یرینه دوغشدر .

شهور درسیه	۶	ادبیات تورکیه
»	۶	تاریخ ادبیات تورکیه
»	۶	ادبیات عربیه
»	۶	ادبیات فارسیه
»	۶	فلسفه و تاریخ فلسفه
»	۶	تاریخ عمومی
»	۸	تاریخ عثمانی
»	۶	جغرافیا
»	۴	اقتصاد و علم اجتماعی

السنة : فرانسزجه ، روسجه ، آلمانجه وانکلزجه .

۱ - علوم شرعیه شعبه سنک درسلمری

۸ شهوردرسیه	تفسیر شریف
» ۸	حدیث شریف
» ۶	علم اخلاق شرعیه و تصوف
» ۸	اصول فقه
» ۸	فقه
» ۸	علم کلام
» ۲	سیر نبوی
» ۶	تاریخ دین اسلام و تاریخ ادیان
» ۴	علم خلاف
» ۶	ادبیات عربیه [*]
» ۲	حکمت تشریح
» ۲	تاریخ علم فقه

[*] آتیاً علم اخلاق شرعیه درسنه ضم اولنه جق در .

۲	شهور درسیه	تاریخ علم کلام
»	۲	عرب فلسفه سی
»	۶	فلسفه و تاریخ فلسفه

۲ - علوم حقوقیه شعبه سنک درسری

۲	شهور درسیه	حقوق جزا
»	۲	اقتصاد و مالیه
»	۲	حقوق دول
»	۴	حقوق اداره
»	۲	حقوق اساسیه
»	۸	مجله
»	۲	اصول محاکمات جزائیه
»	۲	قانون جزا
»	۲	وصایا و فرائض
»	۴	تجارت بریه
»	۲	نکاح
»	۲	اصول محاکمات حقوقیه و اجرا
»	۲	عهدود
»	۴	اصول فقه
»	۲	تطبیقات حقوقیه
»	۲	تجارت بحریه
»	۲	حقوق تصرفیه اراضی و اوقاف
»	۲	تطبیقات جزائیه

۳ - علوم طبیه شعبه سنک درسلی

۳	شهور درسیه	حیوانات طبیه
»	۳	نباتات طبیه
»	۳	حکمت طبیه و حیاتیه
»	۳	کیمیای غیر عضوی
»	۳	کیمیای عضوی و حیاتی
»	۳	تشریح توصیفی
»	۳	فیزیولوژی
»	۳	انساج و مبحث الرشیم
»	۲	تشریح ناحیوی
»	۳	حفظ الصبحه
»	۳	باقیه ریولوژی
»	۳	مفردات طب و فن اسپنجیاری
»	۲	امراض عمومیه
»	۱	عملیات جراحیه
»	۱	پارازیتولوژی
»	۴	تشریح سرخی
»	۶	سرریات و امراض داخلیه
»	۲	سرریات عقایه و عصبیه
»	۲	سرریات عینیه
»	۱	سرریات جلدیه و افرنجیه
»	۱	سرریات اذنیه و خنجرویه
»	۶	سرریات و امراض خارجیه

شهر درسیه	۲	سرریات ولادیه [*]
»	۱	سرریات نسائیه
»	۱	مبحث السموم
»	۲	طب قانونی
»	۲	سرریات تداویه و فن تداوی تجربی [**]

۴ — فنون شعبه سنک در سلسری

[علوم ریاضیه و علوم طبیعیہ قسملری حاویدر]

علوم ریاضیه قسمی :

شهر درسیه	۲	هندسه رسمیه
»	۲	هندسه تحلیلیه
»	۲	جبر اعلا و مثلثات کرویہ
»	۶	حکمت و ریاضی حکمت
»	۴	هیت ریاضیه
»	۴	میخانیک
»	۴	حساب تفاضلی و تمامی
»	۲	حساب احتمالی تقسیم اراضی [***]
»	۲	

[۱] سرریات ولادیهہ مربوط اولق اوزره « اهلر تدریساتی » نامیله وابه تشدرمک مقصدیله بردرسخانه کشاد اولمشدر .

۱ — شرایط قبول :

« ۱ » اهلر تدریساته دوام ایده جکارک سنی اون سکزدن دون و اوتوز بشدن افزون اولیه جقدر .

[**] اضطرار — طب شعبه سی در سلسری بالاده کی ترتیب وجهله درت دوقتورا امتحاننه تابع در : اوچنچی دوقتورا امتحانی سکزنجی شهر درسیه نهایتنده اجرا اولنور .
[***] حساب احتمالی و تقسیم اراضی در سلسری قونفرانس صورتنده تدریس اولنور .

علوم طبیعیہ قسمی

۶	شہور درسیہ	تجربی حکمت
»	۴	نباتات عمومی
»	۴	حیوانات عمومی
»	۶	علم ارض و علم معادن
»	۲	کیمیای معدنی
»	۶	کیمیای تحلیلی
»	۲	کیمیای عضوی
»	۲	کیمیای حیاتی
»	۲	فیزیولوژی

السنہ

- فرانسزجہ
- روسجہ
- آمانجہ
- انگلزجہ

اجزاجی مکتب عالیسی

برنجی سنہ
 حکمت طبیعیہ
 کیمیای غیر عضوی
 نباتات

ایگنچی سنہ
 کیمیای عضوی
 حیوانات
 باقتہریولوژی و حفظالصحة

اورنجی سنہ

فن اسپنجیاری
 کیمیای اسپنجیاری و تحلیلی
 کیمیای حیاتی
 مفردات طب و مبحث السموم

دیشجیلک مکتب عالیسی

برنجی سنہ

حکمت طبیعہ
 کیمیای غیر عضوی
 نباتات
 فن انسجہ
 پروتز [تصنیع اسنان]

ایلیھی سنہ

علم تشریح عمومی و خصوصی
 امراض عمومیہ [امراض خارجیہ و داخلیہ بہ متعلق معلومات]
 عملیات سنیہ - نظری
 پروتز [تصنیع اسنان]
 حیوانات
 کیمیای عضوی
 سرریات متنوعہ اسنان

اورنجی سنہ

فیزیولوژی عمومی
 امراض اسنان و فم
 عملیات سنیہ - عملی
 باقتہریولوژی و حفظ الصحہ عمومیہ
 پروتز [تصنیع اسنان]
 سرریات متنوعہ اسنان

نظامنامه‌نك ۳ نجی ماده‌سنده [دارالفنون شعباتنه ملازمت رؤسبی حائر
اولانلو وملازمت رؤس امتحانی تقررايدنجيه قدرسلطانی ویدی سنه‌لك اعدادیلرله
مکاتب اعدادیه‌عسکریه ویدی سنه‌لك اعدادی درجه‌سنده اولدقلمری حکومتجه
مصدق مکاتب خصوصیه واجنبیه‌شهادتنامه‌سنی حائر اولوب آتیده‌محرردرسلردن
امتحان ویرنلر قبول اولنور دنیلد کدن صوکره بودرسنلرک علوم ادبیه شعبه‌سنه
دخول ایچون [تاریخ ، جغرافیا ، علوم طبیعی ، ادبیات تورکیه ، عربی وفارسی
لسانلرندن بری ، فرانسیزجه ویادیگر برلسان اجنبی] اولاجنی کوسترلمشدر .

* *

نظامنامه‌نك ۱۶ نجی ماده‌سنده علوم ادبیه شعبه‌سنده اوقوناجق درسلر
بروجه آتی زمهرلره آیرلمشدر .

۱ — فلسفه طاقمی [علم النفس ، علم منطق و اخلاق ، فلسفه اولی و تاریخ
فلسفه ، تربیه] .

۲ — تاریخ و جغرافیا طاقمی [تاریخ عمومی ، تاریخ سیاسی ، تاریخ عثمانی ،
جغرافیا] .

۳ — علوم اجتماعیه طاقمی [علم اجتماعی ، علم اقتصاد]

۴ — ادبیات طاقمی [ادبیات تورکیه و تاریخ ادبیات تورکیه ، تاریخ
ادبیات عربیه ، محاسن ، ادبیات عربیه وفارسیه‌دن بری] .

۵ — السنه طاقمی [انکلیزجه ، فرانسیزجه ، آلمانجه ، روسجه] .

بودرسلر نظامنامه‌نك ۴۹ نجی ماده‌سی موجبجه امتحان اعتباریلرله بروجه آتی
طاقلمره آیرلمشدر .

ادبیات تورکیه ، تاریخ ادبیات تورکیه ، محاسن

ادبیات عربیه ، ادبیات فارسیه .

السنه اجنبیه ، تاریخ ادبیات غربیه .

فلسفه و تاریخ فلسفه ، تربیه .

تاریخ سیاسی ، تاریخ عمومی و تاریخ عثمانی .
 جغرافیا .
 علم اجتماعی و علم اقتصاد .
 دیگر شعبه لزده تدریس اولونان درسler امتحان اعتباریله شویله آریلشدر .

۱ — علوم شرعیة شعبه سی امتحان طاقیملری :

تفسیر و حدیث شریف
 علم کلام ، تاریخ علم کلام ، تصوف
 علم اخلاق شرعیة ، سیرنبوی ، تاریخ دین اسلام ، تاریخ ادیان
 اصول فقه ، خلاف
 فقه ، تاریخ فقه ، حکمت تشریح
 فلسفه ، تاریخ فلسفه ، عرب فلسفه سی

۲ — علوم حقوقیه شعبه سی امتحان طاقیملری :

حقوق اساسیه ، حقوق اداره
 علم اقتصاد ، علم اصول مالیه
 مجله ، حقوق تصرفیه اراضی
 حقوق جزا ، شرح متن قانون جزا ، اصول محاکات جزائیة
 اصول فقه ، نکاح ، وصایا و فرائض
 حقوق دول ، حقوق خصوصیه دول ، عهود عتیقه
 اصول محاکات حقوقیه ، اجرا ، تجارت بریه ، تجارت بحریه
 صک جزا ، صک حقوق

۳ — علوم طبییه شعبه سی امتحان طاقیملری :

سریریات داخلیه ، سریریات عصبیه
 سریریات اذنیه و خنجرویه ، سریریات خارجیة ، عملیات جراحیه ،
 سریریات عقلیه ، مبحث سموم ، طب قانونی

۴ - فنون شعبه سی علوم ریاضیه امتحان طاقیملری :

برنجی رؤس — تفاضلی، هیئت ریاضی، حکمت ریاضی، ماکنه عالی
ایکنجی رؤس — تفاضلی و تمامی، هیئت ریاضی، حکمت ریاضی
ماکنه ریاضی

علوم طبیعییه امتحان طاقیملری :

برنجی رؤس — حکمت تجربی، کیمیای غیر عضوی، کیمیای
عضوی، علم معادن، نباتات، حیوانات
ایکنجی رؤس — حکمت تجربی، علم ارض، فیزپولوژی،
کیمیای تحلیلی، کیمیای حیاتی

ینه بونظامنامه نك ۵۷ نجی ماده سنده علوم شرعیه، علوم حقوقیه، و علوم ادبیه
شعبه لرینك صوك صنف امتحانی و یرن افندیله اهازتامه و نظامنامه سنده مفرداتی
محرراولدیغی اوزره صوك صنف امتحانی ایله برابر رؤس امتحانی و یرنله رؤس
و یریلیر .

*
*

تفصیلات سابقه دن آکلاشیله جنی وجهله دارالفنونك جدی و خیرلی برترقیه
مظهرتی برنجی اولارق بو نظامنامه ایله باشلامش اولدیغی ایچون مرتبی اولان
امرالله افندی مرحومك نامنی کمال حرمتله یادایتمك بورجمزدر . بونکله برابر،
نظامنامه نك نشرندن براز صوکره علوم شرعیه و علوم ادبیه شعبه لری مجلس
معلمینلری برآراده بالاجتماع هر ایکی شعبه ایچون یکیدن دهه مکمل بر پروغرام
احضار ایدوب ۲۸ مایس ۲۲۸ تاریخلی مضبطه ایله معارف نظارتنه کوندرمشسه ده
بودجه ایله قابل توفیق کورلدیکندن دارالفنونه اعاده ایدلمش . بونك اوزرینه
مجلس مدرسین تکرار طوبالانوب یکی بر پروغرام حاضرلامش . بونی ده ۱۹
اغستوس ۳۲۸ تاریخلی مضبطه ایله نظارتنه کوندرمش . بو پروغرامده انکلیزجه

و آلمانجه درسلى قالديرلمش اولديغندن بوده نظارتك تصويبنه اقراران ايتيمهرك اعاده ايدلمش . مجلس معلمين تكرر اوچنجي دفعه ارلهرق طوبلانوب نظارتك توصيهسى دائره سنده يكي بردرس جدولى احضار ايدوب كوندرمش . بناء عليه انكليزجه ، فرانمزجه ، آلمانجه ، روسجه درسلى ابقا ايدلمشدر . مجلس مدرسنيك ادبيات شعبهسى ايچون احضار ايتديكي بوصوك جدولك صورتى بوبابده كي مطالعه سيله برابر آتى به نقل ايديبورم .

ادبيات شعبهسى : -- بوشعبه ده تدریس اولنه جق اولان درسلدن فن تربيه ، اقتصاد ، ادبيات توركيه وتاريخي ، علم محاسن ، تاريخ عثمانى درسلى ۲۸ اغستوس ۳۲۸ تاريخلى مضبطه وجهله قبول اولونمشدر . فقط يوقا ريده عرض اولنديغى وجهله بودجه نك مساعده سزلكنه مبنى فلسفه وتاريخ عمومى ، تاريخ ادبيات عربيه درس ساعتلى نك تزويدينه ، علم اجتماعى ، تاريخ مدنيت ، بيزانس تاريخى ، دول اسلاميه تاريخى ، اننوغرافيا ، آرکه اولوزيا ، اصول تاريخى ، السنه تورانيه مقايسه سى ، عرب فلسفه سى درسلى نك علاوه سنه امكان حاصل اوله مامش وجغرافيا درسى اوچ ساعته تنزىل اولونمشدر . آنجق كوريلن لزوم واهميتنه مبنى اقتصاد درسى اوچ ساعته ابلاغ اولونمشدر . ادبيات عربيه وفارسيه درسلى نك كنججه طلبه نك هر ايكيسنه بردن دوامه وقتلىرى مساعد اولاميه جنى كهي هرايكي لسانك ادبياتى الده ايتك ده امر عسير اولديغندن شمدي به قدر قبول اولنان اصول وجهله ادبيات عربيه وفارسيه دن يالكز برى اختياره مجبور اولاجقدر . درس ساعتلى ايسه بودجه نك مساعده سزلكنه مبنى آرديريه مامش وكافى السابق ادبيات عربيه درسى درت ساعته تنزىل اولمش وادبيات فارسيه اوچ ساعته ابقا ايدلمشدر . السنه قسمنده يالكز فرانمزجه ، انكليزجه ، آلمانجه ، روسجه درسلى ابقا ايدلمش ومدوامين ايسه السنه اربعه دن يالكز برى اختياره مجبور طوتلمشدر . كرك علوم شرعيه وكرك شعبات سائر طابه سنك السنه اجنبه درسلدن استفاده لرېنى تأمين ايتك ايچون لسان درسلى كا كان برنجى درس ساعتدن اول ويا اوچنجى درسدن صوكره تدریس اولنه جقدر .

ادبیات شعبه‌سندہ تدریس اولئہ جق درسار شو نلر در .

ادبیات تورکیه و تاریخی ، فلسفه و تاریخ فلسفه ، تاریخ عمومی و عثمانی ، جغرافیا ، تربیه ، محاسن ، اقتصاد ، تاریخ ادبیات عربیه ، السنه عربیه و فارسیه ، السنه اربعه اجنبیه [فرانسزجه ، آلمانجه ، انکلیزجه ، روسجه]

ادبیات شعبه‌سی درس جدولی

یکون	اوجنجی سنه	ایکنجی سنه	برنجی سنه	
۶	۲	۲	۲	ادبیات تورکیه
۹	۳	۳	۳	فلسفه
۲	۲	۰	۰	تاریخ فلسفه
۲	۰	۲	۰	تربیه
۳	۱	۱	۱	اقتصاد
۲	۰	۲	۰	محاسن
۸	۲	۲	۴	تاریخ عمومی
۴	۱	۱	۲	» عثمانی
۳	۱	۱	۱	جغرافیا
۲	۲	۰	۰	تاریخ ادبیات عربیه
۱۲	۴	۴	۴	ادبیات عربیه بریسی
۹	۳	۳	۳	» فارسیه مجبوری
۹	۳	۳	۳	فرانسزجه
۶	۲	۲	۲	انکلیزجه بریسی
۶	۲	۲	۲	آلمانجه مجبوری
۶	۲	۲	۲	روسجه
۸۹	۳۰	۳۰	۲۹	

اصول اداره

بورايه قدر و یریلن ایضا حاتدن آکلاشیله جنی وجهله دارالفنونک طیبه و حقوق شعبه لری خارجه اولدینی حالده کیری قالان علوم ادبیه ، علوم شرعیه و فن شعبه لری زینب خانم قوناغنده طویلاشمسدی . بونلرک عمومئک اداره سی دارالفنون مدیر عمومیسى نامیله برذاته محولدی . علوم شرعیه ایله علوم ادبیه شعبه لرینک اداره سی ده برلشدیریلهرک مستقل بر مدیره حواله ایدلمشدی . فن شعبه لرسنک اداره سی آیری ایدی .

مدیر عمومیلر

یوقازیده ۳۱۶ سنه سنده یکیدن آچیلان دارالفنون مدیر عمومیلکنه مکتب ملکیه مدیری رجائی افندیکنک تعیین ایدلدیکنی یازمشدم . اعلان مشروطیت اوزرینه نرک وظیفه ایدن رجائی افندیکن صوکره کلن مدیر عمومیلر :

۱ — وكالة مکتب ملکیه مدیری جلال نک « اسبق داخلیه و تجارت ناظری »

۱۹۲۰ سنه سی ایچنده وفات ایشدر .

۲ — حاجی راقم نک ، سامی نک « سایمان پاشازاده » ، صالح ذکی نک ، نعم نک

*
*
*

علوم ادبیه فا کولته سی مدیر لری

علوم شرعیه شعبه سنکده مدیری اولمق اوزره محمود ظریف نک [۳۱۶ دن

۳۲۶] ه قدر « سابق مطبعه عامره مدیری » ، حیرت افندی ، از میرلی اسماعیل

حقی نک « ۳۲۹ » ه قدر . تکرار محمود ظریف نک « ۳۳۵ » ه قدر . عزت نک

نک « اخلاق مدرسی » محمد امین نک « تاریخ فلسفه مدرسی » .

*
*
*

فن فا کولته سی مدیر لری

بویاجیان افندی، مظهر حسنی بک، نامق بک

حقوق فا کولته سی مدیر لری

مجار محمد امین افندی، کاظم بک، عبدالحالق مدحت بک، مصباح الدین

عادل بک، رفیق بک، صلاح الدین بک، رؤف بک

*
*

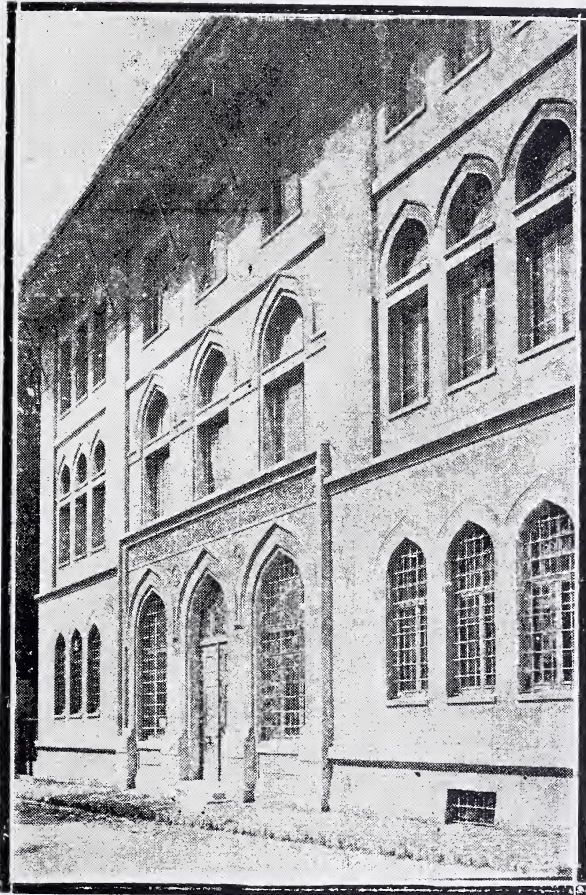
علوم شرعیہ شعبہ سنک الغامی

مجلس معلمینک سالف الذکر مضبوطہ سی اوزرینہ تطبیقاتہ باشلا مقبلہ برابر دارالفنونک دہاز یادہ تأمین انکشافی اسبابہ معارف نظارتجہ توسل اولنمشدی . اوصیرادہ اسکی مدرسہ لڑکدہ تکاملات و ترقیات عصریہ یه موافق برشکلده اصلاحی تأمل ایدلمک باشلان دیغندن ۱۸ ایلول ۳۳۰ تاریخندہ بر اصلاح مدارس نظامنامہ سی یاپیلنمش و اوکا کورہ سلیمیه جامی حولیسندہ شیخ الاسلام عالیہمت خیرالله افندی مرحومک استانبولک هریرنده آناری کورولن مساعی عمران پروانہ سیلہ مکملاً «عبدالحمید اول» نامنہ انشا ایدیلن مدرسہ «مدرسة المتخصصین» نامیلہ آچلمشدی . بونک اوزرینہ علوم شرعیہ شعبہ سنک دارالفنون داخلندہ قالماسنہ لزوم قالمادیغندن بوشعبہ الغا اولنمشیدی .

*
*

خانملر ایچون دارالفنون

فقط اوکا مقابل لیسہ تحصیلنی بیتیرمش اولان خانم قیزلرک دارالفنون تحصیلندن محروم قالمالری ایچون دارالفنون داخلندہ اولا قادینلرہ مخصوص اولمق اوزرہ [سربست درسلر] نامی آلتندہ عمومی درسلر آچلمش و براز صوکر زینب خانم قوناغندہ ادبیات و ریاضیات ایله طبیعیات تحصیل ایتمک ایچون مستقلاً صنوف

دارالفنون کتبخانه‌سی

مخصوصه تأسیس ایدلمشدی . بونکله برابر هر نه دنسه حقوق وطب مسلکیرینه انتسابلرینه مساعده اولنمامشدی . بوندن باشقه برمدت صوکر اقیزلرک ارککلرله برقاپودن دارالفنون کیرمه لری خوش کورلمه دیکی ظن اولندیغندن قیزلره مخصوص صنفلر چغال اوغلنده بر بنایه قلدیرلمشدی . نهایت بوصوک سنه لرده خام قیزلرک ارککلرله برلیکده دارالفنون درس لرینه دوام لرینه مساعده اولندیغنی کبی طیبه و حقوق فا کولته لری ده اولره قابولرینی آچمشدر .

*
**

اوروپادن معلم جلبی و یکی اصلاحات

« ۱۳۲۹ - ۱۳۳۴ » سنه لری دارالفنون ایچون پک فیضلی اولمشدر . زیرا یکی بردرس جدولی ترتیبی ، اوروپادن متعدد مدرس لری جلبی ، دارالمساعیلر تشکیلی ، کتبخانه لرو دارالمساعیلر ایچون مبذولاً هر لساندن کتابلر ، نمونه لر ، آتلر تدارکی ، تقریشاته عائد نقصانلرک اکللی کبی شیلر هپ اوسنه لرده میسر اولمشدر . ۳۳۰ سنه سنده ادبیات فا کولته سی مجلس مدرسین ریاستنده اغا اوغلی احمد بک افندی بولنمقده ایدی . مجلس مدرسینده کچن متعدد مذاکره لریمزک نتیجه سنده اوروپانک مختلف یرلردن بعض درس لری ایچون مقتدر و مشهور بعض معلملرک جلبنی و بعض یکی کرسیلر احداتی مناسب کوردیکمزکی دارالفنونک مختاریتی اخص آمال اتخاذا ایتمشدک . فقط معارف نظارتی اوزمانک ایجابات سیاسییه سنه تبعاً همان منحصرأ دینه جک وجهله آلمانیدن برلین سفارت سنیه سی واسطه سیله برچوق معلملر جلب ایتمشدی . بونلردن ادبیات فا کولته سی ایچون کلش اولانلرک اسملری :

پروفیسور دوکتور له مات هاو پت اقوام شرقیه ، یونان و روما تاریخ لری مدرس ی .
 « » « » « »
 جغرافیای بشری ، عثمانلی جغرافیاسی و جغرافیا
 اصول و تطبیقاتی .

پروفیسور دوكتور ياقوبى	مابعدالطبيعہ ، منطق واصوليات مدرسى
»	فن تربيه ، تاريخ تربيه ، علم روح اطفال وتجربى
»	روحيات مدرسى .
»	السنه ساميه مقاييسه لى صرفى
»	اصول تاريخ و تاريخ تطبيقى .
»	نه قهارت اونغر علوم معاونه تاريخيه و آثار عقبه مسكوكاتى
»	مارتل نه قتل آلمانجه معلمى
»	مه ساروش اتنوغرافيا و مجارجه . « مجاردر »
»	ريختر آلمان ادبياتى

فن فاكولته سى ايچون جلب ايدلمش اولان آلمان پروفيسورلر :

پروفيسور دوكتور زارنيك	علم حيوانات ايچون
»	كيمياى صناعى ايچون
»	» عضوى »
»	» معدنى »
»	نباتات
»	علم ارض

حقوق فاكولته سى ايچون جلب ايدلمش اولان آلمان پروفيسورلر :

پروفيسور دوكتور والتر شونبورن	حقوق عامه درسى ايچون .
»	اقتصاد اجتماعى وزراعى ايچون
»	» علم مالى »
»	اوروپا حقوق مدينه سى ايچون

يکي کلن اجنبي پروفسور لر حقنده

مجارلی پروفسور مساروشدن باشقه يکي کلن آلمان پروفسور لرك هيچ بری تورکجه بر کله بيلمه يورلردی . درس لرینی آلمانجه تقرير ايتسه لر قارشيلرنده آکلایه جق هيچ بر شا کرد يوقدی . بناء عليه هر مدرسه بعضيلری آلمانجه و بعضيلری فرانسوزجه بيان برر معاون تعيين اولمشدی . فقط بومعاونلرك بعضيلری مدرسلرك ويره جکلری درس لرك تماماً بيانچيسي ايديلر . غرائيند اوله رق آلمان پروفسور لری ايکي سنه اچنده تورکجه يي اوکره نوب تورکجه درس و يرمکی تعهد ايتمشلردی . فقط اوندن ده غربي مثلاً «ياقوبی» نك آلمانجه يازديغی درسنی معاونی حبيب افندی به تورکجه به ترجمه ايتدير دکن صو کرا بو ترجمه يي لاتين حروفيله يازديروب بونی براز مشق وادمان ايتدکن صوکره طلبه به فونوغراف کبی تورکجه تقرير ايتمک ايسته مه سيدی . کولنچ اولان بوحال چوق سورمه دی . زیرا متارک نك عقدي بو پروفسور لری استانبولی ترکه مجبور ايتمشدی . بونکله برابر ، بو پروفسور لرك دارالفنونه هر حالده بالواسطه بويوجک خدمت لری دو قونديغی اعتراف ايتمک مجبور ايتنده ز . زیرا پک چاليشقان و متشبت اولان بعضيلری درس خانه و دارالمساعيلرینی مکمل برحاله قويمق اچون نه کبی آلات ، ادوات ، نمونه و کتابلر لازمسه معارف نظارتی واسطه سيله جلب و تدارک ايتدير مشديلر . هله جغرافيا مدرسی «اوبست» بوتون مدرسلره نمونه اولاجق درجه ده بر فعالبت کوسترمکه باشلامشدی . زیرا طلبه سيله بر لکده علمی و تطبيقی بعض سياحتلر ياپمش ، احوال اقليميه اچون مختلف موقعلرده تشکيلات مخصوصه وجوده کتيرمشدی «سنه ۳۳۲» .

پروفسور «آنشوست» که ده تجربی روحيات اچون مکمل بر دارالمساعی تأسيسی امل ايدنديکنه شاهد اولمشدق . آنجق اوسنه لر حرب سنه لری اولديغندن دارالفنونک اک قيمتلی طلبه سی مدافئه وطن اچون جهلرده چالشمقده ايديلر . اولردن نائل رتبه شهادت اولانلرك نامی دائماً لسان منت و حرمتله يادايملی ز .

دارالمساعیلر

دارالمساعیلرک زینب خانم قوناغنده تأسیسنه امکان بولنه مدیغندن بهضیلمی ایچون استانبولک مختلف موقعلرنده بویوجک قوناقر کراآتیش و بویوجک مصر فلرله تفریش وتنظیم اولنمشدر. السنه سامیه مقایسه لی صرفی ایچون ابراهیم پاشا قوناغی، جغرافیا دارالمساعیسی ایچون صفوت بک قوناغی طولمشدی. فقط آلمان پروفیسورلر کیتدکن صوکره بوقوناقلر ترک ایدیلهرک دارالمساعیلر تکرار دارالفنون داخلنده طوبلانمشلردر.

*
**

دارالفنون ایچون یکی بر قانون

امرالله افندیکنک نشر ایتدیرمش اولدیغی نظامنامهک تعدیلی معارف نظارتسک اشعاری اوزرینه دارالفنون مدیریت عمومیه سندن ادبیات فاکولته سی مجلس مدرسین ریاستنه کن تذکره ده بیلیدیرلمشدی. مدیریت عمومیه بوتذکره سنه معارف عمومیه نظارتجه بالتنظیم بالآخره شورای دولتجه قسماً تعدیل واسمی قانونیته تبدیل اولنان برلایحه قانونیه صورتی ده لف ایتمشدی. بونک اوزرینه یکی آلمان پروفیسورلری ده داخل اولمق اوزره مجلس مدرسین طوبلانوب مسئله یی مذاکره ایتمشدی.

بو بایده سبق ایدن متعدد جلسهلرک نتیجه سی کوسترن و مدیریت عمومیه یه ۱۰ مایس ۳۳۲ تاریخلی تذکره ایله کوندریلن مضبتهک ایلاک سطرلری اهمیتنه بناء شورایه عیناً قید ایده جکم :

[دارالفنونک حقیقتاً بر موجودیت صاحبی اولایلمسی و حیات علمیه سنده دائمیت حصولی ایچون امور داخلیه سنده مستقل اولماسی لازمدر. دارالفنونک مختلف فاکولته لری مرخصلرندن مرکب بر دارالفنون دیوانی تأسیس ایدلمی

و بودیوان معارف نظارتی ایله دارالفنون آراسنده کی مناسباتی اداره، دارالفنون هیئت عمومی سه عائد مصالح ایله اشتغال و دارالفنونی خارجه قارشی تمثیل حقلمری حائر اوانالیدر . دارالفنون رئیس هرسنه بالماوبه مختلف فاکولته لره منسوب اولمق شرطیله دیوان طرفندن انتخاب اولنور .

بومضبطه ده امضاسی اولان مدرسلرک اسملمری شونلردر .

[اسماعیل حتی ، حمدالله صبیحی ، کوپرلی زاده فؤاد ، محمدعلی عینی ، احمد امین ، نعمت ، علی مظفر ، عارف ، کاظم شناسی ، فائق صبری ، شمس الدین ، شریف ، برغشته ، یاقوبی ، له مان هاویت ، آ . غالاتی ، یاقوبی]

ادبیات فاکولته سنک سالف الذکر مضبطه سیله دیگر فاکولته لردن مدیریت عمومییه تودیع اولنان مضبطه لرك هیئت مجموعه سی معارف نظارتنه کوندرلمش وبومساعینک نتیجه سی بوسنه یه قدر دستورالعمل اولان ۱۵ محرم ۱۳۳۸ و ۱۱ تشرین اول ۱۳۳۵ تاریخی نظامنامه اولمشدر .

بونظامنامه نك برنجی ماده سی دارالفنونك « معارف عالیه نك انكشاف و ترقیسه خادم حقوق ، طب ، ادبیات و فنون مدرسه لردن متشکل بر مؤسسه علمییه » اولدیغنی قید ایتدیکن صو کره ایکنجی ماده سیله علمی مختارینی حائر اولدیغنی تصدیق ایلمکده و ۲۳ نحی ماده سیله بر دارالفنون دیوانی تشکیل اولونماسنی امر ایتمکده دره ایشته سه لرحه تعقیب اولنان غایه یی بوایکنجی ماده تأمین ایتمشدر . بونظامنامه نك مهم بر ماده سی ده صنفلرک الغاسیله سومستر اصولنک قبول ایدلمسیدر . یکی نظامنامه نك ادبیات مدرسه سی ایچون قبول ایتدیکی درس لر شونلردر :

تورک ، ایران ، عرب ، غرب تاریخ ادبیاتلری ، تدقیق متون ادبیه ، نظریات ادبیه ، منطق ، اخلاق ، تربیه ، روحیات واجتماعیات ، تاریخ فلسفه ، مابعدالطبیعه ، اسلام فلسفه سی ، طبیعی و بشری و اقتصادی جغرافیا ، ممالک اسلامیه جغرافیاسی ، قطعات جغرافیاسی ، صو ک عصر لرده اوروپا و دولت عثمانیه تاریخی ، اقوام قدیمه شرقیه ، قرون وسطاده شرق اقوامی تاریخی ، تورک لسانی تاریخی .

حقوق مدرسه‌سی ایچون قبول اولنان درس‌لر

حقوق مدنیه ، حقوق تصرفیه اراضی و احکام اوقاف ، اصول فقه ، حقوق تجارت بریه و بحریه و متممه ، حقوق عامه و اساسیه و حقوق اداره ایله حقوق جزا ، اصول محاکمات حقوقیه و جزائیه و اجرا ، حقوق عمومیه و خصوصیه دول ، اقتصاد و قوانین مالیه ، روما حقوقی ، اوروپا حقوق مدنیه‌سی ، مقایسه قوانین ، تطبیقات حقوقیه و تجاریه و جزائیه .

فن مدرسه‌سی ایچون قبول اولنان درس‌لر

هیئت ، تحلیل ریاضی ، میخانیک عالی ، جبر اعلا ، هندسه تحلیلیه ، نظریه اعداد ، حساب احتمالات ، ریاضی فیزیق ، عمومی فیزیق ، ریاضیات عمومیه ، کیمیای غیرعضوی ، کیمیای تحلیلی ، کیمیای حیاتی ، تجربی فیزیق ، کیمیای صنایعی ، نباتات ، حیوانات ، علم ارض و معدنیات ، کیمیای عضوی ، فیزیولوژی ، تشریح .

دارالفنون امینلری

بونظامنامه‌نک موقع تطبیقه وضعی اوزرینه نظامنامه‌نک ۵۲ نجی ماده‌سنه توفیقاً اجرا اولنان انتخاب‌لده صیراسیله :

طب مدرسه‌سی مدرس‌لرندن دو قنور بسیم عمر پاشا [۵ تشرین ثانی ۳۳۵ -

۵ تشرین ثانی ۳۳۷]

» » » » تکرار [۱۶ تشرین ثانی ۳۳۷ -

۱۶ تشرین ثانی ۳۳۹]

ادبیات فاکولته‌سی مجلس مدرسین رئیس‌سی اسماعیل حق‌بک [۳۱ تشرین ثانی ۳۳۹ -

۲ مایس ۳۴۱]

وموما الیهدن صوکر طاب فاکولته‌سی رئیس‌سی دو قنور نورالدین علی بک ۱۵ مایس

۳۴۱ - ۱۵ تشرین اول ۹۲۷] دارالفنون امانته انتخاب ایدلمشدر .

فاكولته رئيسلرى

ادبيات فاكولته سنده بربرى آردنجه كلن رئيسلر شونلردر :
 رياسته : عبدالرحمن شرف بك ، اغا اوغلى احمد بك ، محمد على عيىنى بك ،
 خالد ضيا بك ، على اكرم بك ، محمود بك ، اسماعيل حقى بك ، على رشاد بك ،
 كو پىلى زاده فؤاد بك .

حقوق فاكولته سى رئيسلرى

صلاح الدين بك ، عيىنى زاده حسن تحسين بك ، طاهر بك

فن فاكولته سى رئيسلرى

سعيد بك ، فطين افندى ، حسنى حامد بك

طب فاكولته سى رئيسلرى

دوقتور عاقل مختار بك ، دوقتور ضيا نورى پاشا ، دوقتور وصفى بك ،
 دوقتور نورالدين على بك ، دوقتور نشأت عمر بك .
 دارالفنون امينى نورالدين بك افندى نك استانبول مبعوثاغنه اتخاب ايدلمش
 اولماسيله آچيلان امانته ۱۹۲۷ سنه سى تشرىن اولى ايجنده طب فاكولته سى رئيسى
 دوقتور نشأت عمر بك افندى اتخاب اولمشدر .

*
 *

دارالفنون مجموعه سى

۱۳۲۴ سنه سى انقلابيله باشلايان حريتى متعاقب دارالفنون درسلىرىنك بر مجموعه
 شكندنه نشرى مناسب كورلديكندن مصارف نشرى يي تاامين ايجون احمد مدحت
 افندى مرحومك هممته مکتب ملكيه بنا سنده برقونفرانس و يرلمش ايدى . دخوله
 حاصلاتى نومقصدده تخصيص ايدلمش ايسه ده مجموعه لرك نشرى چوق دوام ايدمه مامشدى .

فقط برخیلی سنه دن صو کرا دارالفنون هیئت مدرسینی فا کولته لر نامه مرتب
 درس لر خار جنده برر مجموعه علمیه نشرینی امل ای تدیکلرندن ادبیات فا کولته سی
 نامه ایکی آیده بر نشر اولونمق اوزره بر مجموعه نشرینه مجلس مدرسینه چه قرار ویرلدی .
 در حال مجلس مدرسین رئیسی و تاریخ فلسفه مدرسینی محمد علی عینی بکله اقوام قدیمه شرقیه
 مدرسینی له مان هاو پت ، اورال - التای لسانلرینک مقایسه لی صرفی مدرسینی کیزه
 واجتماعیات مدرسینی ضیا کوک آلپ بکدن متشکل بر تخریر هیئتی تشکیل اولندی .
 اصول تاریخ و تاریخ تطبیقاتی مدرس معاوانی کاظم شناسی بکده مجموعه نیک کتابته
 انتخاب ایدلدی . مجموعه نیک برنجی صایبسی ۱۳۳۲ سنه سی مارتنده مکمل بر
 صورتده طبع ایدلمشدر بو نشریات حالا دوام ایتمکده در .

- بو صایب نیک مندرجاتی -

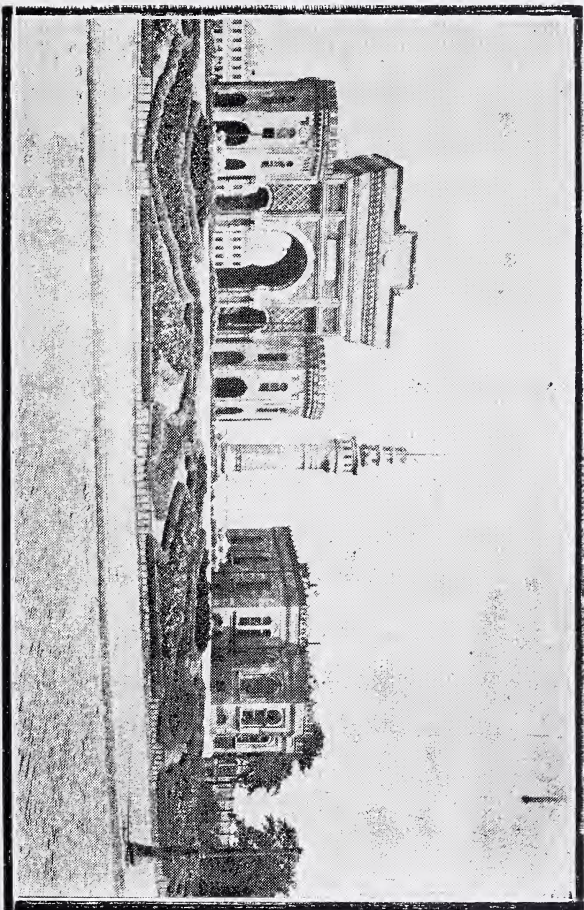
عثمانلی دارالفنوننی : محمد علی عینی . - مساعی لسانیه : جناب شهاب الدین .
 لسان نظمده اشکال افکار : علی اکرم . - آخه منیدلر تاریخنه عائدتدقیقات : له مان هاو پت . -
 لسان و یازی : بر غشتره سهر . - مصرده یازیلن ترکمنجه کتاب : نجیب عاصم -
 غوته یه دائر : عشاقی زاده خالد ضیا .

ترجمه قسمی

فلسفه بر علم می در ؟ : احمد نعیم . - صناعتک بر تعریفی : وحید . -
 کتابیات تحلیل لری محمد علی عینی و کاظم شناسی .
 براز صو کره فا کولته نیک اجتماعیات دارالمساعیسی ده [اجتماعیات مجموعه سی]
 نامیله بر مجموعه نشرینه باشلادی . بو مجموعه نیک مدیری الیوم اجتماعیات مدرسینی
 اولان نجم الدین صادق بک ایدی .
 ۱۹۱۷ سنه سی نیشان برنده انتشار ایدن برنجی صایب نیک مندرجاتی :

نظری قسم : مقدمه
 اجتماعیات و فکریات : ضیا کوک آلپ . اجتماعیاتده احصائی اصول احمد امین .
 اجتماعیات نه در : نجم الدین صادق

تورکيات هاستيتوسي

عملی قسم :

ملی اجتماعیات : اصول ضیا کونک آلپ : فجورک منشألری امیل دورقاسم
طب ، حقوق ، فن فا کولتہبی طرفندن اوسنہدن اعتباراً نشرینہ باشلانیلان
مجموعہلر منتظماً دوام ایدیور . مؤخرآ تأسیس اولنان الہبات فا کولتہسی دە
کندینہ عائد مجموعہبی اوچ سنہدن بری نشر ایتمکدہ در .

*
* *

دارالفنون متارکہ زماندہ

حرب عمومیہ نہایت ویرن متارکہنک عقدی اوزرینہ آلمانیادن جلب
اولنان اجنبی پروفسورلر استانبولی ترک ایتمشلردی . براز صوکرہ استانبولک
دول اثتلافیہ عسکرلری طرفندن بزم ایچون پک اوغورسز اولان ۱۳۳۵سنہسندہ
اشغال اولونمسی دارالفنون ایچون حقیقی بر مصیبت اولمشدی . زیرا بالخاصہ
ادبیات فا کولتہسنک اک قیمتلی بر رکنی اولان اجتماعیات مدرسہ ضیا کونک
آلپ ایلہ تاریخ مدرسہلرندن اغا اوغلی احمد بکر اولا بکر اغا بلوکی قغوشنہ
واوردن مالطہیہ کوندرلمشلردی . بوندن باشقہ کونک بزندہ اردو لسانی معلمی
ہندلی عبدالجبار خیری افندینک وجودی انکلیزلر طرفندن یوق ایلمشدی .
حالا بیچارہنک باشنہ نہ کلدیکنی بیلمہ یورز . دیگر فا کولتہلرکدہ بویہ مصیبتلرہ
اوغرا دیغمہ شہہ یوقدر . بالخاصہ طب مدرسہلرندن اسعد پاشانک انکلیزلر طرفندن
توقیفی بزم ایچون پک الیم بر حادثہ اولمشدی . بونلر کفایت ایتمیورمش کبی
دارالفنونہ انکلیز و محوسی عسکرلری سوق ایدیلہرک تدریساتی اخلال ایتمشلردی .
بویہ بر دور کشمکش و فلاکتدہ دارالفنونک مظهر انکشاف اولماسنہ بالطبع
امکان اولامازدی .

*
* *

حکومت جمہوریہ سایہ سنده دارالفنونک انکشافی

نہایت آنا وطنده تأسس ایدن حکومت ملیہ و جمہوریہ ارکانی بردارالفنونک حیات ملیہ نک انکشاف و تعالیسی خصوصندہ ایفا ایدہ بیلہ جکی خدمت لری بحق تقدیر ایتدکاری ایچون شمدی بومؤسسہ علمیه لایق اولدینی درجہ ده صحابت و ہمتہ مظهر اولمقدہ در۔ بونک اک بارز دلیل [۴۹۳] نومرولی قانوندر کہ دارالفنونہ بر شخصیت حکمیہ تأمین اتمشدر۔ « ۱۷ رمضان ۱۳۴۲ و ۱ نیشان ۱۳۴۰ » تاریخلی اولان بوقانونک برنجی مادہ سی موجبہ [استانبول دارالفنونی و متشکل بولندینی طب، حقوق، ادبیات، الہیات و فن مدرسہ لرینک ہربری اموال منقولہ و غیر منقولہ تصرفنہ و تبرعات قبولنہ و دوائرو محاکمہ حضور و مرافعیہ و استقراض و نمائلی عقود خارج اولق اوررہ ہر نوع مقاولات عقدینہ و صرفیات اجراسنہ مآذون و شخصیت حکمیہ بی حائر بومؤسسہ در۔ بوقانونک ایکنجی مادہ سی موجبہ دارالفنون ماحق بر بودجہ ایلہ ادارہ اولنہ جقدر۔ بوصیرادہ دارالفنون ایچون معارف و کالتنجہ تنظیم ایدلمش اولوب ہیئت و کیلہ طرفندن ۲۱ نیشان ۳۴۰ تاریخندہ تصدیق ایدلمش اولان تعلیماتنامہ بی بورایہ عیناً قید ایدرسہ ک حکومت جمہوریہ نک دارالفنونہ لطف ایتدیکی اہمیت تماماً مستبان اولور :

استانبول دارالفنونی تعلیماتنامہ سی

عمومی اہتمام

مادہ ۱ — استانبول دارالفنونی طب، حقوق، ادبیات، فن، الہیات فا کولتہ لرندن متشکلدر۔

مادہ ۲ — دارالفنون علمی مختاریتی حائر در۔

مادہ ۳ — حقوق، ادبیات، فن فا کولتہ لرندہ تحصیل و برنجی درجہ ده

مآذونیت (لیسانس) رؤسیلہ ختامہ ایرہر۔ مآذونلر میانندہ آرزو ایدنلر دوقتورا

شرائطی ایفا ایله اجازت (دوقتورا) رؤسی آلیرلر . طب فاکولته سنده تحصیل بردرجه لی اولوب اجازت (دوقتورا) ایله ختامه ایرهر . مآذونیت و اجازت شرائطی هر فاکولته نك تعلیمات مخصوصه سی ایله مقیددر .

ماده ۴ -- طب فاکولته سنده بوجه آتی درس لر تدریس اولونور :

حیوانات ، نباتات ، حکمت ، کیمیای عضوی و غیر عضوی ، کیمیای حیاتی ، تشریح توصیفی و طوبوغرافی و طبی تشریح ، انساج و مبحث الرشیم ، فیزیولوژی ، طفیلات ، باقتریولوژی ، حفظ صحت ، امراض عمومیه ، مبادی امراض داخلیه ، امراض داخلیه ، امراض خارجیه ، عملیات جراحیه ، مفردات طب و فن تأثیرات ادویه و فن تداوی و سریریات تداویه ، فن قباله ، تشریح مرضی و فتح میت ، طب قانونی ، تاریخ طب و ده اونتولوجی ، سریریات داخلیه ، سریریات خارجیه ، سریریات ولادیه ، سریریات جراحیه نسائییه ، سریریات عینیه ، سریریات جلدیه و افرنجیه ، سریریات اذنیه و خنجرویه ، سریریات اطفال ، پوئه ریپکولتور ، سریریات عصبیه و سریریات عقلیه ، سریریات طرق بولیه ، ممالک حازه خسته لقلری ، جراحی اطفال و اورتوپه دی ، سریریات پولیقلمینیکلری ، رونتکنولوژی .

ماده ۵ -- حقوق فاکولته سنده بوجه آتی درس لر تدریس اولونور :

روماحقوقی و مقایسه قوانین ، اراضی و احکام اوقاف ، اقتصاد ملی ، احصائیات جزائییه ، حقوق مدنیه ، اصول فقه ، حقوق اداره ، اصول محاکمات حقوقیه ، حقوق تجارت بحریه ، حقوق عامه ، حقوق عمومیه دول ، قوانین مالی و علم مالی ، اصول محاکمات جزائییه ، حقوق جزا و اقتصاد ، حقوق خصوصیه دول ، حقوق تجارت بریه ، تطبیقات حقوقیه ، جزائییه و تجاریه ، طب عدلی ، حقوق اساسیه ، اروپا حقوق مدنیه سی ، اقتصاد زراعی و اجتماعی .

ماده ۶ -- ادبیات مدرسه سنده بوجه آتی درس لر تدریس اولونور :

تربیه ، بدیعیات ، مابعدالطبیعیه ، تاریخ سیاسی ، تورک لسانی تاریخی ، عرب تاریخ ادبیاتی ، تورک تاریخ ادبیاتی ، اقوام اسلامیه تاریخی ، ایران تاریخ ادبیاتی ، تورکیه تاریخی ، فلسفه اسلامیه ، شرح متون ، غرب تاریخ ادبیاتی ،

قرون وسطی تاریخی ، اجتماعیات ، اخلاق ، تاریخ فلسفہ ، روحيات ، اقوام قديمه شرقیہ تاریخی ، یونان و روما تاریخی ، اطفالیات ، منطق ، آوروپا و تورکیا مناسباتی تاریخی ، بشری و اقتصادی جغرافیا ، آلمان ادبیاتی تاریخی ، اسلام و تورک جغرافیسی و موضعی و طبیعی جغرافیا ، انگلیز ادبیاتی تاریخی ، تورک تاریخی ، قرون جدیدہ تاریخی ، اسلام و تورک صنایع نفیسہ سی تاریخی ، تاریخ و فلسفہ ادیان .

مادہ ۷ — فن فا کولتہ سندہ بزوجہ آتی درس لر تدریس اولونور :

تحلیل ریاضی ، میخانیک ریاضی ، نظریہ اعداد ، هندسہ تحلیلیہ ، کیمیای عضوی ، کیمیای تحلیلی ، عمومی فیزیک ، تجربی فیزیک ، حساب احتمالی ، ہیئت ، فیزیولوژی ، علم نباتات ، کیمیای حیاتی ، کیمیای صنایعی ، علم الارض ، جبر اعلی ، ریاضی فیزیک ، ریاضیات عمومیہ ، علم حیوانات ، معدنیات ، عمومی فیزیک (الکتریک قسمی) ، کیمیای عضوی ، تحلیللات صنایعیہ ، تجربی فیزیک (الکتریک قسمی) ، تشریح ، صخور و مستحاثات .

مادہ ۸ — الہیات فا کولتہ سندہ بزوجہ آتی درس لر تدریس اولونور :

تفسیر و تفسیر تاریخی ، حدیث و حدیث تاریخی ، فقہ تاریخی ، کلام تاریخی ، مابعدالطبیعیات ، تصوف تاریخی ، تاریخ ادیان ، اجتماعیات ، روحيات ، اخلاق ، اسلام فلسفہ سی تاریخی ، اجتماعی روحيات [دینی حادثہ لرك تدقیق نقطہ نظرندن] تاریخ فلسفہ ، تورک تاریخ دینیسی ، اسلام تاریخی .

مادہ ۹ — بر علمک اهمیت و وسعتنه نظراً بر ویا متعدد درس لر تقریبی ،

هر فا کولتہ دہ موجود درس لرک توحید و زمزمہ لرہ تقسیمی ، درس احداث والغاسی تکلیف لری ، فا کولتہ لرده مسلک شعبہ لری احداثی کبی لزوم کورولہ جک هر درلو تعدیلات عائد اولدینی فا کولتہ مجلسنک تکلیفی و دارالفنون دیوانسک تصویبی ایله معارف و کالتی طرفندن قبول ایدلد کدن سوکرا موقع تطبیقہ قونور .

لهيئت علميه

ماده ١٠ — دارالفنون هيئت علميه سى مدرس ، معلم ومدرس معاونلرندن سر كيدر .

ماده ١١ — مدرس اولمق ايجون شخصيت علميه سنى مثبت آثار مهمه وجوده كتيرمش اولمق و دارالفنون معلملكنده لا اقل اون سنه حسن خدمتى سبق ايتك و مدرسه رئيسك تكليفى اوزرينه منسوب اولدينى زمرة مدرسلرينك ا كثریت آراسنى و مجلس مدرسین ايله ديوانك ثلثان ا كثریت آراسنى قازانمق شرطدر .

ماده ١٢ — معلم اولمق ايجون :

اولا : اوتوزياشنى اكمال ايتمش اولمق ،

ثانياً : شعبه علمنه عايد يوكسك مسلك تحصيل كورمش اولمق ،

ثالثاً : هويت علميه سنى مثبت بر اثر وجوده كتيرمش بولونمق ،

رابعاً : اجنبى لسانه واقف بولونمق شرطدر .

بوشرايطى احراز ايدن مدرس معاونلرى ترجيح اولونور .

ماده ١٣ — مدرس معاونى اولمق ايجون دارالفنون مأذونى بولونمق و تعليماتنامه مخصوصه توفيقاً امتحان كچيرمك شرطدر . مدرس معاونلرينك تابع اوله جقلى احكام و شرايط تعليماتنامه مخصوصه تابعدر .

ماده ١٤ — بر فا كوتله بر درس انحلال ايتدكده او فا كوتله مجلس مدرسینى معلمك اوصافنى حائز ذوات ميانندن اعضای مرتبه سنك ا كثریت آراسى ايله بر نامزد ارأه و ديوانك تصويبه عرض ايدر . نامزد ، ديوان اعضای مرتبه سنك ا كثریتى و معارف و كالتى طرفندن تصويب ايدلدكن صوكرامعارف و كالتنك انهاسيله باراده مليه تعيين اولونور .

ماده ١٥ — بر مدرس ويا معلم ويا مدرس معاوننك انفصالى :

اولا : استغفاسنك قبولى حالنده رأساً ،

ثانياً : درسه و مجلسه كراراً عدم دوامى ،

ثالثاً : مسلكك شرف وحيثيتى مغل برحال وحرکتى وقوعنده ،
 رابعاً : تدریسانده تسامح و عدم موفقیتی کبی احوالده رئیسك تکلیفی
 اوزرینه مجلس مدرسین و دیوان اعضاى مرتبه سنك اکثریت ثلثان آراسیله
 ویریله جك قراره مستنداً اصولی دائره سنده واقع اولور .

ماده ۱۶ — مدرس ، معلم و مدرس معاونلری خارجده رسمی و خصوصی
 دیگر بروظیفه درعهده ایده مزلر . ماهیت علمیه یی حائز اولدیغی مجلس مدرسین
 و دیوانجه مصدق مشغله لر مستثنادر .

ماده ۱۷ — دارالفنون امینی و مدرسه رئیسى اوله بیلیمك ایچون مدرس
 اولمق شرطدر .

دارالفنونك ادارى وسائلى

ماده ۱۸ — معارف و کیلی دارالفنونك رئیسدر . وکیل دارالفنون امینی
 واسطه سیله دارالفنونه نظارت ایدر .

دارالفنون امینی دارالفنون عموم مدرس و معلملری طرفندن اوچ سنه
 مدتله انتخاب اولور . مدتی ختام بولان امینك تکرار انتخابی جائزدر . مدرس لر
 میانندن اُك چوق رأى قزانان ایکی ذات وکالته اشعار و وکالتجه بونلردن بری
 ترجیح اولونه رق باراده ملیه مأموریتی اجرا اولونور .

ماده ۱۹ — دارالفنون امینه مدرسلك معاشندن باشقه معین برتخصیصات
 ویریلور .

ماده ۲۰ — دارالفنون امینلکی ایله مدرسه رئیسکی برذات عهده سنده
 اجتماع ایده مز .

ماده ۲۱ — دارالفنون امینك وظیفه سی دارالفنون شعبه لرینك حسن
 اداره سنه نظارت ، دیوان مقرراتی اجرا وفا کولته لر طرفندن ویریلن رؤسلره
 وضع امضا و مؤسسات ایله مخبره و دارالفنون نامنه کلن هیئتلری قبول ایتمکدن
 وبالجمله خصوصاً دارالفنونی تمثیل ایلمکدن عبارتدر .

ماده ۲۲ — دارالفنونك بر دیوانی وارد ر . دیوان دارالفنون امینك ریاستی آئنده اجتماع و بوجه آتی اعضای طبیعیه ایله اعضای منتخبه دن تشكلی ایدر : اعضای طبیعیه فا کولته رئیس لری و اعضای منتخبه ده هر فا کولته مجلس مدرسینی طرفدن امین ایله برلکده اوچر سنه مدته و اکثریت آرا ایله انتخاب اولونان ایکیشر مدرسدر .

ماده ۲۳ — دیوانك وظائفی عامی ، قضائی و اداری اولق اوزره اوچ قسمدر .
 ماده ۲۴ — دیوانك وظائف علمییه سی و تدریساته متعلق اوله رق فا کولته مجلس مدرسینلرندن تودیع اولنان مقررآتی تدقیق و ترقیات علمییه عائد تدقیقات و تحریاتی تشویق و کتب علمییه تألیف و نشرینی تأمین و بونوع آثار اصحابنه مکافات اعطاسنی و کالته تکلیف و درس احداثی و لغوی و تحویلی حقنده فا کولته مجلسلرنجه اتخاذ اولنان مقررآتی وفا کولته لره عائد نظامات و تعلیماتنه لایحه لرینی تدقیق و تصویب و اورتا و یوکسك تدریسات حقنده مطالعه بیان ایتمکدن عبارتدر .

ماده ۲۵ — دیوانك وظیفه قضائیه سی ، هیئت علمییه اعضاسندن برینك تبدیلی حقنده انتها اعطای قرار ایلمکدن عبارتدر .

ماده ۲۶ — دیوانك وظائف اداریه سی ، وکیل و یا امین طرفندن حواله اولونان خصوصاتی مذاکره و دارالفنون بودجه سی احضار ایلمکدن عبارتدر .

ماده ۲۷ — حل و فصلی بدایه مجلس مدرسینه و انتها دارالفنون دیوانه عائد مسائل حقنده بر فا کولته مجلسیه دیوان آراسنده اختلاف ظهورنده دیوانك رأساً اتخاذ ایده جکی قرار مطاعدر .

فا کولته لرك اداری و سائطلی

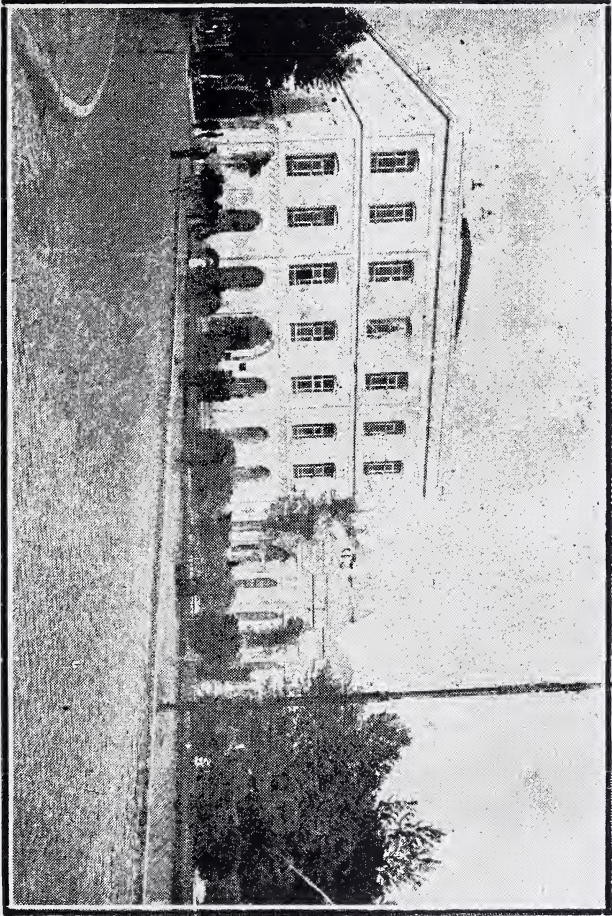
ماده ۲۸ — هر فا کولته اداره سی بر رئیسه مودوعدر . رئیس فا کولته یی تمثیل ایده ر وفا کولته نك بالعموم معاملاتندن مسئولدر . رئیس اعضای مرتبه نك

ثلثان اکثریت آراسی ایله مدرسلر آراسندن اوچ سنه مدته انتخاب و دیوان طرفندن تصویب اولنه رق وکالته عرض وباراده ملیه تعیین اولونور . رئیس انتخابنده ثلثان اکثریت حاصل اولامایی تقدیرده اک چوق رأی قرانانلردن ایکسی نامزد کوستریله رک دیوانجه بونلردن بری بالترجیح وکالته عرض اولونور . مدتی ختام بولان رئیسک تکرار انتخابی جائزدر . رئیسره مدرسلک معاشرندن باشقه معین بر تخصیصات ویریلور .

ماده ۲۹ — ایکی فا کولته ریاستی بر ذات عهدده سنده اجتماع ایده منر .
 ماده ۳۰ — فا کولته رئیسرینک وظائفی : فا کولته وشعباتی تفتیش ، تدریساتک حسن جریاننه وهیئت تدریسیه نک دوام واقداملرینه نظارت ، فا کولته نک بودجه سی داخلنده صرفیات اجرا ، مجلس مدرسین مقرر اتندن انهایدلمسی لازم کلنلری اشعار ، نافذالاجرا اولانلری اجرا ورؤسلره امضا وضع وفا کولته یه کلن هیئتلری قبول وفا کولته جه یاییله جق مراسمه ریاست ، دارالقنون هیئت عمومیه سنه و دیوان وظائفنه تعلق ایتمه ین مسائلده رأساً مخابره ایتمکدر . رئیس احوال فوق العاده ده بعده مجلس مدرسینه عرض ایتمک اوزره فا کولته نک تعطیل تدریساتنه قرار ویره بیله چکی کبی لدی الایحاب فا کولته .أمورین اداره سنک نصب وعزلانی اسباب موجب در میانیه امانته بیلدیرر . واحوال مستعجلده امانته بیلدیرمک شرطیله همان ایشدن آل چکدیرمک حقنی حائزدر .

ماده ۳۱ — فا کولته رئیسسی حسب الایحاب غیوبت ایده چکی زمان مدرسلردن بری توکیل وامانته اشعار ایدر .

ماده ۳۲ — بر مدرس ویا معلمه یالکنز خسته لغندن دولایی فا کولته رئیسسی مأذونیت ویره بیلیر ویرینه بر وکیل موقت تعیین ایده رک ایلمک مجلسده کیفیت موقع مذاکره به وضع ایدر . رئیسک تعیین ایتمک وکیلی مجلس مدرسین قبول ویا دیگرینی تعیین خصوصده مختاردر . نتیجه قرار دیوانک نظر تصدیقنه عرض اولونور . خسته لغک غیری احوالده مأذونیت اعطاسی مجلس مدرسین قراری وامانته تصویبیه اولور .

اجرا جي و ديشي مڪيڊري

ماده ۳۳ — رسمی تعطیلات زماننده مدرس و معلملر سیاحت آرزوسنده بولندقری حالده یالکز رئیسہ اخبار کیفیت صورتیلہ ایستہ دکاری محله کیده بیلورلر. مدرس معاونلرینک بو شکل مآذونیتلری یالکز بر آیه منحصر اولوب بوندن فضله سی ایچون رئیسک مساعده سی لازمدر .

ماده ۳۴ — هر فاکولته ده برکاتب عمومی بولونور . کاتب عمومی بالعموم معاملاتده رئیسہ معاونتله مکلفدر .

ماده ۳۵ — کاتب عمومی فاکولته رئیسک فاکولته مدرس و معلملرندن کوستره چکی ایکی نامزد آراسندن مجلس مدرسینک اکثریت آراسیلہ انتخاب و دیوانک تصدیقیله اوچ سنه مدتله تعیین اولونور . مدتی ختام بولان کاتب عمومینک تکرار انتخابی جائزدر . کاتب عمومیلره آریجه شهرری معین بر تخصیصات ویریلور .

ماده ۳۶ — هر فاکولته ده کندی مدرس و معلملرندن مرکب بر فاکولته مجلسی وارددر . بو مجلسه فاکولته رئیسہ ریاست ایدر . فاکولته مجلسی آیده بر کره علی العاده و رئیسک دعوتی ویا مدرس و معلملرندن آلتی ذاتک تحریری طلبی اوزرینه فوق العاده اوله رق اجتماع ایدر .

ماده ۳۷ — مجلس مدرسینک علمی وظائفی : منحل درسله نامزد انتخاب ، مدرس معاونلکی امتحانلرینی ترتیب و اعلان ، تدریساتک طرز جریانی و درس احداث و لغو و تحویلی حقننده کی مطالعاتی و اکیال تحصیل ایچون ممالک اجنبیه یه اعزامی موافق کوردیکی مدرسه مآذونلرینی امانته اشعار ، تدقیقات علمییه یی تشویق ، کتب و رسائل علمییه یی تالیف و نشر و بوکی آثار اصحابنه تقدیر مکافات ، بعض اجتماعات علمییه و مراسم مخصوصه یه اشتراک خصوصنده اعطای قرار ، اجتماعات علمییه عقد ، دارالمساعیلرنده چالیشان ذواته درجه مساعیدنه کوره مجلس مدرسین قراریلہ وثیقه ویا اختصاص ورقه سی اعطا ایتمکدن عبارتدر .

ماده ٣٨ — مجلس مدرسینك قضائی وظیفه لری : هیئت علمیه اعضاسندن برینك تبدیلنه بدایه قرار اعطا و اعضادن بری علمینده مجازات انضباطیه تعیین ایلک و دارالفنون شعباتی انضباط نظامنامه سنده محرر وظائفی ایفا و مداومینك مراجعت و شکایتلرینی تدقیق ایلکدن عبارتدر .

ماده ٣٩ — مجلس مدرسینك اداری وظیفه لری : مدرسه بودجه سنه موضوع دارالمساعی و لوازم درسیه مخصوصاتی احتیاجه کوره توزیع ، دارالفنون رئیس و امینی طرفندن حواله اولنان خصوصاتی مذاکره ایتکدن عبارتدر .

قید ، اجرت و امتحانلر

ماده ٤٠ — فاکولته لردن و یا شعبه لردن برینه داخل اوله بیلیمك ایچون رسمی و یا خصوصی لیسه لردن مآذون اولمق شرطدر .

الهیات فاکولته سنه کیرمك ایسته ینلر آریجه عربی و فارسیدن امتحانه تابعدرلر .
ماده ٤١ — دارالفنون فاکولته لردن رؤسی اولانلر ایله یوکسك مکتبلردن مآذون اولانلر بلا امتحان قبول اولنورلر .

ماده ٤١ — شرائط لازمه یی حائر اجنبی طلبه عائد اولدیغی فاکولته رئیسك اشعاری اوزرینه دارالفنون امینك مساعده سیله قید و قبول اولنور .

ماده ٤٣ — قبول شرائطی حائر اولمایانلر فاکولته رئیسك موافقتی استحصال شرطیله درسره سامع اوله رق دوام ایده بیلیرلر .

ماده ٤٤ — دارالفنونه مداوم اوله رق قید اولنانلردن دخوله اوله رق یاریم اوچ آیده بردفعه تجدید قید اجرتی اولمق اوزر بر ربع لیرا آلیر . قید اجرتی مداوملرک دارالفنونه کیردکلری تاریخدن اعتباراً برنجی اوچ آی ایچون آلتماز .

ماده ٤٥ — مداوملردن هر دوره امتحانه ایده امتحانه کیرمزدن اول یاریم و مآذونیت و اجازت رؤس لرینك استحصالنده ایکیشر لیرا آلینیر .

ماده ۴۶ — مداوملردن مدت تحصیلیه یی اكمال ایتمکسزین دارالفنون
دوام مدتی مبین تصدیقنامه اخذیله تحصیلی ترک ایتمک ایسته ینلردن تصدیقنامه
خرجی اوله رق یاریم لیرا آلینیر .

ماده ۴۷ — امتحانلر هر فاکولته نك اصول و تعلیماته توفیقاً یاپیلیر . شو
قدرکه شفاهی امتحانلرک علنیقی و هر درسک امتحاننده او درسک عائد اولدیغی
درس زمره سی مدرسلرندن لا اقل ایکی میزک حضور یی شرطدر .

موقت مادهلر

ماده ۴۸ — اولجه مدرسلک صفتی حائز اولوبده هر هانکی بر سبیله
دارالفنون خارجنده قالمش اولان ذوانک دوغریدن دوغرویه مدرسلکه تکرار
انتخابی جائدر .

ماده ۴۹ — ۱۱ تشرین اول ۱۳۳۵ تاریخلی دارالفنون نظامنامه سنک
نشرندن اول فاکولته مدیریتلرنده بولونان و ۵۲ نجی ماده سی موجینجه کاتب
عمومی صفتی آلان ذوات مخصوص معاشلریله عینی وظیفه ده استخدام ایدیله جکلردر .
ماده ۵۰ — ۱۱ تشرین اول ۱۳۳۵ تاریخلی دارالفنون نظامنامه سیله طب
فاکولته سی وشعبه لرینه عائد ۲۰ شباط ۱۳۳۱ تاریخلی نظامنامه نك بوتعلیماتنامه یه
مغایر اولان احکامی ملغادر .

ماده ۵۱ — اشبو تعلیماتنامه تاریخ نشرندن اعتباراً معتبردر .
ماده ۵۲ — اشبو تعلیماتنامه نك اجراسنه معارف و کیلی مأموردر .
استانبول دارالفنونی ایچون معارف و کالت جلیله سنجه ترتیب و تنظیم اولونان
ملفوف تعلیماتنامه هیت و کیله نك ۲۱ نیسان ۳۴۰ تاریخلی اجتماعنده تصدیق
ایدلمشدر . ۲۱ نیسان ۳۴۰
تورکیه رئیس جمهوری

غازی مصطفی کمال

بودن باشقه دارالفنون حقه کی توجهات عالیه نك الك باهر نشانه سی حکومت ملیه نك استانبوله تماماً وضع ید ايله مسنی متعاقب حربیه نظارتی بناسنك دارالفنونه تخصیص اولونماسیدر . مدرسه القضاءك دارالفنون کتبخانه سی یاللق اوزره ترکی ، ییلدیز سراینده کتاب دولابرینك و کتابلرینك بورایه نقلته و بو مدرسه نك کتبخانه اولاجق شکلده مکمللاً تعمیرى [۱] وهله اجزاجی و دیشجی مکتبلرینك پك مکمل بر شکلده تنظیم ایديله بیللمسی ایچون بالمله و سائطك بخش ایدلمش اولماسی ، و فاکولته لر ایچون اوروپادن بعض متخصص پروفسورلر جلی هب اولطافك دارالفنون حقه بر برینی تعقیباً تجلی ایدن آئارنددر .

*
* *

دارالفنون دیوانی

دارالفنون امینی	دوقتور نشأت عمر پك	رئیس
حقوق فاکولته سی رئیسی	طاھر پك	طبیعی اعضا
فن فاکولته سی رئیسی	حسنی حامد پك	»
الهیات فاکولته سی رئیسی	هنوز انتخاب ایدلمه مشدر .	»
ادبیات فاکولته سی رئیسی	کوپریلی زاده محمد فواد پك	»
طب فاکولته سی رئیسی	هنوز انتخاب ایدلمه مشدر .	»
طب فاکولته سندن	دوقتور آصف درویش پاشا	منتخب اعضا
حقوق فاکولته سندن	ابوالعلا پك	»
ادبیات فاکولته سندن	بهجت پك	»

[۱] ییلدیز سرایی کتبخانه سندن ۲۴۱۹۰ ی باصمه و ۷۱۲۹ ی یازمه اولوق اوزره پك قیمتدار ۳۱۳۱۹ کتاب نقل ایدلمشدر . رضا پاشا ، خالص افندی ، صاحب ملازاده ابراهیم پك کتابلری ده دارالفنون کتبخانه سی ایچون ساتون آلتشدی . صدر اسبق حق پاشانك ۳۹۹۸ پارچه دن عبارت کتابلری ده دارالفنون کتبخانه سنده در .

طب فا كوله سندن	دوقتور ثريا على بك	منتخب اعضا
فن فا كوله سندن	دوقتور صبرى بك	»
التهبات فا كوله سندن	ازميرلى اسماعيل حقي بك	»
»	محمد على عيني بك	»
حقوق فا كوله سندن	مصالح الدين عادل بك	»
فن فا كوله سندن	برهان الدين بك	»
ادبيات فا كوله سندن	مظفر بك	»

*
♦

طب فا كوله سنى هيئت تدريسيمه سنى :

سريريات داخله	مدرس دوقتور نشأت عمر بك	
سريريات داخله	ثريا على بك	»
سريريات خارجيه	كريم ثباتى بك	»
سريريات خارجيه	اورخان بك	»
سريريات ولاديه	بسيم عمر پاشا	»
سريريات نسائيه	آصف درويش پاشا	»
سريريات اذنيه و خنجرويه	ضيا نورى پاشا	»
فن مداوات و سريريات تداويه	عاقل مختار بك	»
تشریح مرضى	حمدى سعاد بك	»
سريريات عينييه	اسعد بك	»
سريريات عقليه	راشد تحسين بك	»
سريريات اطفال	قدرى راشد پاشا	»
فن قبالة	اسماعيل درويش بك	»

فیزیولوژی	مدرس دوكتور كمال جناب بك
تشریح	» » نورالدين على بك
انساج و مبحث الرشيم	» » توفيق رجب بك
طبي كيميا	» » هادى فائق بك
پارازيتولوژی	» » اسماعيل حقي بك
طبي فيزيق	» » شوقى بك
عمليات جراحيه و جراحى تمكينيق	» » موسيو موشه
طب قانونى	» » ادھم عا كنف بك
سريريات جلدیه و افرنجيه	» » حسن رشاد بك
تشریح	» » اسماعيل حقي بك
فیزیولوژی	» » طلحه بك
مبادى امراض خارجيه	» » سعدالدين و داد بك
تشریح مرضى	» » صائم على بك
سريريات ولاديه	» » كنعان توفيق بك
سريريات جلدیه	» » على حسين بك
سريريات عينيه	» » ضيا بك
امراض داخلیه	» » توفيق سالم بك
حفظ صحت	» » سرور كامل بك
تاريخ طب ده كتولوژی	» » غالب عطا بك
سريريات عصبیه	» » مصطفى خيرالله بك
امراض خارجيه	» » كمال بك
طبي كيميا	» » راسم على بك
پوهه ريكتور	» » احسان حلمى بك
رونه كتولوژی	» » صلاح الدين بك
امراض ممالك حاره	» » سعيد جميل بك

فن اسپنجیاری	مدرس اجزاجی مصطفی نوزاد بك
سریریات بولیه	» دوكتور بهجت ثابت بك
سریریات داخلیه	مدرس معاونی دوكتور نجم الدین رفعت بك
فن مداوات و سریریات تدایویه	» علی سداد بك
سریریات نسائییه	» فؤاد فهمیم بك
سریریات اذنیه و خنچروییه	» حسین بك
عملیات جراحییه و جراحی تکنیق	» عاكف شاكر بك
سریریات ولادییه	» توفیق رمزی بك
طبی فیزیق	» كاظم بك
طبی كیمیا	» اجزاجی مصطفی حقی بك

*
**

حقوق مدرسه سی هیئت تدریسیه سی

قانون مدنی	مدرس ابوالعلا بك
طب عدلی مدرسی	دوكتور ادھم عاكف بك
اصول محاکمات حقوقیه مدرسی	استپان قره یان افندی
حقوق عمومیۀ دول مدرسی	جمیل بك
اصول جزائیۀ مدرسی	جودت بك
حقوق مدنیۀ مدرسی	حاجی عادل بك
علم مالی و قوانین مالیۀ مدرسی	عینی زاده حسن تحسین بك
اصول محاکمات حقوقیه مدرسی	مصطفی رشید بك
احصائیات مدرسی	زهدی بك
تاریخ حقوق مدرسی	ضیا بك
تطبیقات جزائیۀ معلمی	کنعان بك

حقوق عامه مدرسی	موسیو ژان شارل قرووات
حقوق جزا مدرسی	طاهر بك
حقوق اداره مدرسی	مصلح‌الدین عادل بك
حقوق مدنیه مدرسی	عبدالرحمن منیب بك
اقتصاد مدرسی	فاضل بك
حقوق عامه مدرسی	معمر راشد بك
اقتصاد مدرسی	منیر بك
روماحقوقی، مقایسه‌لی قوانین مدنیه مدرسی	میشون افندی
حقوق اساسیه معلمی	احمد رشید بك
تطبیقات حقوقیه معلمی	جواد بك
حقوق مدنیه معلمی	صمیم بك
حقوق اساسیه معلمی	مدحت بك
حقوق جزائیة مدرسی معارفی	وهبی بك
حقوق مدنیه مدرسی	صاوزه رهال
تجارت بحریه مدرسی	علی کمال بك

*
**

ادبیات فاکولته‌سی هیئت تدریسیه‌سی

شریف بك	عرب تاریخ ادبیاتی مدرسی
فرید »	» ایران تاریخ ادبیاتی
علی اکرم بك	» شرح متون
موسیو ریشه‌ر	» عرب تاریخ
كوپرلی زاده فؤاد بك	» تورك ادبیاتی تاریخی
نجیب عاصم بك	» تورك لسانی تاریخی

عمومی روحیات	مدرسی	علی حیدر
تاریخ فلسفہ	»	محمد امین
اجتماعیات	»	نجم الدین صادق بک
منطق	»	نعمت
تاریخ ادیان	»	موسیو دومہ زیل
مابعد الطبیعہ	»	احمد نعیم بک
تربیہ	»	اسماعیل حقی بک
اسلام فلسفہ سی	»	ازمیرلی اسماعیل حقی بک
روحیات	»	شکیب
اخلاق	»	عزت
اقوام قدیمہ شرقیہ تاریخی مدرسہ		آورام غالاتی
روما و یونان قدیم تاریخی	»	فاضل نظمی
قرون وسطی تاریخی معامی		حامد
عصر حاضر	مدرسی	علی مظفر
تاریخ صنعت	»	موسیو غابریہل
عمومی تورکیہ تاریخی	»	احمد رفیق
تورک	»	ذکی ولیدی
قرون وسطی	»	بہجت
اسلام	»	شمس الدین
طبیعی جغرافیہ	معامی	ابراہیم حقی
بشر جغرافیہ مدرسہ		علی ماجد
موضعی جغرافیہ معامی		سعدی
تطبیقات مدرسہ		موسیو لہ فہور

الہیات فا کولتہ ہیئت تدریسیہ سی

ہنوز انتخاب ایدلمہ مشدر .	فا کولتہ ریسی
ازمیرلی اسماعیل حتی بک	فقہ تاریخی مدرسی
» حسین عونی	حدیث تاریخی مدرسی
» شرف الدین	» » کلام
» شوکت	» » تفسیر
» محمد علی عینی	» » تصوف
» فؤاد	» تورک تاریخ دینیسی
» نعمت	» دین اسلام تاریخی
» اسماعیل حتی	» اسلام بدیعیاتی
» خلیل خالد	اقوام اسلامیہ اتنوغرافیسی معلمی
» یوسف ضیا	» حال حاضرده اسلام مذہبیری
» محمد امین	فلسفہ دین مدرسی
موسیو دومہ زیل	» تاریخ ادیان
»	عربی معلمی
» نورالدین	» فارسی

*
**

فن فا کولتہ سی ہیئت تدریسیہ سی

تجربری فیزیک	مدرس سعید بک
ہیئت و حساب احتمالی	» فطین بک
نباتات	» اسعد شرف الدین بک
فیزیولوژی	» کمال جناب

کیمیای صنایع عضوی و کیمیای حیاتی	بک	مدرس جواد مظهر
کیمیای صنایع غیر عضوی	»	نظمی آصف
کیمیای غیر عضوی و تحلیل	»	لیغور
کیمیای عضوی	»	عمر شوکت
شیمی فیزیک و الکترو شیمی	»	موسیو فایه بن
تحلیل ریاضی	»	برهان الدین
میکانیك ریاضی	»	مصطفی سالم
هندسه تحلیلیه	»	شکری
نظریه اعداد	»	محمد نادر
جبر اعلی	»	علی یار
ریاضیات عمومیہ	»	حسنی حامد
عمومی فیزیک	»	توفیق
عمومی الکتریق	»	رفیق
الکتروتکنیک	»	برهان الدین فرید
عمومی فیزیک	»	موسیو فلوری
تطبیقی ماکنه و الکتریق	»	موسیو مه نتره
حیوانات	»	موسیو هوواس
حیوانات	»	علی وهبی بک
ارضیات	»	احمد مشتاق
تشریح و فیزیولوژی	»	حسین صبری بک
حیوانات	»	علی بک
صخور و مستحاثات	»	احمد مالک
معدنیات و موضعی زه نولوژی	»	حامد نافذ

اجزاجی و دیشجی مکتبلی هیئت تدریسیه سی

تشریح و فیزیولوژی	مدرس دوكتور نورالدین علی بك
مفردات طب	» » سرور حامی »
حیوانات	» » معلم دوكتور خلوصی »
امراض عصبیه و فم	» » مظهر حسنی »
نباتات	» » شرف الدین »
باقتریولوژی و حفظ الصحه	» » سرور کامل »
فیزیق	» » عمر رشاد »
کیمیای اسپنجیاری	معلم کیمیا کر احمد و فیق بك
فن اسپنجیاری	» کیمیا کر مصطفی نوزاد بك
امراض اسنان و عملیات سنیه	» دیش طیبی حسین طلعت »
کیمیای غیر عضوی	» کیمیا کر اوسب جلالیان بك
کیمیای تحلیلی	» » عمر شوکت »
فارماقو غنوزی و مبحث السموم	» » دوكتور عا کف »
تصنیع اسنان « منتهی صنف »	» » دیش طیبی رشدی »
» « ایکنجی صنف »	» » حامد »
» « برنجی صنف »	» » خلیل صالح »

*
**

اجزاجی و دیشجی مکتبلی معلم معاونلی

تشریح و فیزیولوژی معاونی	بك	دوكتور اسماعیل حقی
باقتریولوژی و حفظ الصحه معلم معاونی	»	» احمد رفیق
مبحث ادویه معلم معاونی	»	» مظفر اسعد
مفردات طب معاونی	»	» کیمیا کر محمد ثروت
کیمیای اسپنجیاری	»	» سلیمان حلمی

دارالفنونك خدمتی

طیبه فاكولته سی

فاكولته لرمزك الك اسكیمی یوز سنه لك بر عمری اولان طیبه در .
بو مکتبه در سلر بر مدت فرانسه لسانیه کوسترلمشدی . فقط ینه اورادن
یتیشن حمیت و محبت و طیبه ایله ممتاز بعض معلملرک [۱] بر چوق مشکلات و موانی
اقتحام ایدن فعالیتلری سایه سنده در سلر کندی دیلزله تقریر اولنغه باشلادی .
[سنه ۱۲۸۶] . وینه اونلرک همتلریله بو کون مستقل و تماماً بزم مالز بر لسان
طبه مالکز . و الحاصل طیبه نك یتشدردیکی ذوات عالیه ایچنده علم و فضیلتلری ایله
بحق تمیز ایتمش استادلر چوقدر . لسانزده نباتانه ، حیوانانه ، معدنیانه ، ارضیانه ،
کیمیای عضوی و معدنی ایله فیزیقه ، منافع الاعضایه و الحاصل علوم طبیعی نك
هر قسمیله تشریح ، انساج ، امراض داخلیه ، قبالیه ، تشخیص امراضه ،
جراحی ، مفردات طبه ، سرریانه ، طب عدلی به ... عائد یوزلرجه قیمتدار
کتابلری هپ او محترم استادلرک مساعی علمیه لرینه مدیونز .

هله مملکت و بالخاصه اردویه لازم اولان اطبایی هپ بو فاكولته یتشدرمش
و بونلرک ایضا یتدی بکری خدمتلر حقیقه شایان افتخار بر درجه ده بو یوک اولمشدر .
وقتیله چیچک علتندن اهالی آراسنده هر سنه بیکلرجه چوجق تلف اولدیغی
و مؤخرأ بالخاصه فرنگی خسته لمی بهض یرلرده وطنداش لرمزك بنیه لرنده و خیم
تخریباته سببیت یردیگی حالده کرک چیچک آسیدسنگ تعمیمی و کرک فرنگی
خسته خانه لرینک تأسیسی ایله صحت عمومیه نك وقایه سی خصوصنده اطبا نك تأمین
ایتدی بکری خدمات مهمه پی ده بو صیراده تخطر ایتمک اونلره قازشی مدیون

[۱] قریمی عزیز ، وحید ، حسین رضی ، حسن صبری ، امین ، ثروت ، ندیم
بکلرله خواجه صالح افندی ، احمد علی و ابراهیم لطفی باشالر .

اولدیغمز شکرانی ایفا ایچون الزمدر . شیمدی ده صیتمه ایله مجادله لری دوام
ایدیور .

مملکت مزده اذهان اهالی یه حریت تخم لرینی صاچان و تجدد و ترقی یول لرینی
آچان ذواتک برنجی صفی ایچنده ینه طیه لیلرک بولندیغنی تحظر ایتملی بز .

*
* *

حقوق فا کولته سی

بوفا کولته نك تأسسی اللی سنه یه بیله بالغ اولما مشدر . بویله ایکن اورادن
نه قیمت دار و ماهر حاکم لر ، دیپلومات لر ، آووقا ت لر ، و استاد لر یتشم مشدر . محاکم
نظامیه نك اثنای تشکیلنده و بونلرک تنسیق و تنظیمنده حقوق فا کولته سنك ایفا
ایتدیگی خدمت جدا بویو کدر .

اللی سنه قدر اول بزده اسمی بیله طویولما مش اولان حقوق بین الدوله ،
حکمت حقوقه ، نظریات جزائییه ، حقوق تجارتیه ، و اصول محاکماته ، و حقوق
اداره ، اقتصاده ، مالیه یه عائد پک قیمت دار کتاب لر هپ بوفا کولته ده چالیشمش
استاد لرله یتشیدیردی ک لری طلبه نك مساعی علمیه لری محصولدر .

*
* *

ادبیات فا کولته سی

بزده ادبیات هپ واردی . برچوق بویو ک شاعر لر وادی بلر مز یتشم مشدی .
بناء علیه ادبیات فا کولته سی آچلدیغنی وقت بوتقطه نظر دن فقیر صایلا مازدی .
فقط فلسفه ایچون بویله می ایدی ؟ فلسفه تدریساتی مرحوم امرالله افندی درعهده
ایتمشدی . فقط اون بش سنه اولنه کلنجه یه قدر فلسفه نامنه هانسی کتاب جز واردی ؟
بوکون افنخار ایله ادعا یدیه بیلیر زکه بوفا کولته نهایت اون بش سنه ایچنده ، بوقیصه
زمانه نسبتله پک مهم دینه جک خدمات علمیه یه موفق اولمشدر . مدرس نجم الدین

صادق بکک ، بابان زاده نعیم بکک ، تربیه مدرسی اسماعیل حتی بکک ، ازه میرلی اسماعیل حتی بکک ، فلسفه مدرسی محمد امین بکک ، روحیات مدرسی شکیب بکک ، اخلاق مدرسی عزت بکک ، علی حیدر ونعمت بکک فلسفه نیک مختلف اقسامنه عائد نه قدر مهم اثرلری واردر . بو کون آرا مزده متداول برلسان فلسفه مز واردر . بولسانک اصطلاحلری هر کون خلقه ده یاییلیور . اون بئس سنه اول افاده سنه ، ترجمه سنه موفق اولامادیغمز فکرلری شیمدی هر کسک آکلایه بیله چکی درجه ده تصویره مقتدر برحاله نر . اکر بومساعی حقسنز ونابجانتقیدلره دکل خیرخواهانه تشویقلره مظهر اولورسه آزوقت ایچنده حقیقه موجب افتخار اولاجق آثار علمیه نیک کتبخانه ملیمزه اهدا ایدلش اولاجغنه شبهه ایتمه ملی نر .

بوفا کولته نیک ادبیات وتاریخ شعبه لرنده کی خدمتلری ده هر وقت کمال افتخار ایله ذکره لایقدر . کوپرلی زاده فؤاد بک افندینک ، مدرس شمس الدین بک افندینک احمد رفیق بکک ، شرح متون مدرسی علی اکرم بک افندینک ، فرید بک افندینک آثار علمیه سی اثبات مدعا ایچون برر حجت ساطعه در . بوفا کولته دن یتیشن افندیلرک بعضلری ده لیسه لرده معلمک ایدرک عرفان مملکتیک انکشافنه وقف مساعی ایتشلردرکه بوده باشقه چه سایان تذکاردر .

*
* *

فن فا کولته سی

بورساله نیک باش طرفلرنده حکایه ایدلدیکی اوزره بزده مدرسه لرک وقتیه کلیاً اهل ایتدیکی علوم ریاضیه یی کچن عصرده مکتب حریه ایله مکتب بحریه ومهندسخانه تکرار احیا ایتشلردی . صوک سنه لرده بوخدمته فن فا کولته سی ده بویوک برحویت ، فقط پک جدیدتله اشتراک ایتشدر . مثال اولارق یالکز صالح ذکی بک مرحومک آثار باقیه سنی کوستره جک اولسام بیله کافیدر . حال بوکه فا کولته مدرسلرینک بیدرپی برچوق مهم اثرلری انتشار ایتمکده در .

*
* *

آهيات فا كولته‌سى

بو فا كولته هنوز اوچ سنه لكدر . فقط كنديسنه توديع اولنان وظيفه يي اهميتيله متناسب بر صورتله ايفايه ناصل چالشديغنى بدایت تأسيسدن برى منتظماً نشرينه موفق اولديغى مجموعه لرى اثباته كافيدر . اوروپا و آمريكانك هر طرفنده عصرلردن برى مؤسس كرك قاتوليك و كرك پروتستان تئولوژى فا كولته ويا أنستيتولرى درجه سنده فعاليت علميه كوستره بيلمسنه بالطبع دهها زمان و امكان ايستر . بونكله برابر ، براز اول طبعنه باشلاتديروب بمض فورمالرني برلینه معارف ناظرينه كوندرمش اولديغى (ابوالحسن الاشعري) نك (مقالات الاسلاميين) ي ايله عبدالقاهر بغدادى نك (اصول الدين) ي علم عالمنده پك زياده نظر دقتى جلب ايتمدر . بو محويتكارانه باشلانغيچ فا كولته نك خدمات آتیه‌سى ايچون پك اميد بخش بر اشارت تاقى اولمغه لايقدر .

صوك

فهرست

- استانبول دارالفنونی :
- ۳ فاتح وسلیمانیه مدرسہ لری، علی قوشچینک پروغرامی ،
- » پروغرامہ رعایتسنزلک ، کاتب چلبی نك شکایتی
- » مدرسہ لرك انحطاطی سبیلری
- ۵ علوم جدیدہ تحصیل ایچون ۱۵۰ چوجوغنک اوروپایہ کوندرلمسی تصوری
- ۵ ابتدائی تحصیلک مجبورتی قاعدہ سنک قبولی ، رشدیہ لرك تأسیسی
- ۵ معارف عدلیہ وعلوم ادبیہ مکتبی
- ۶ مهندسخانہ دہ درس لرك صورت تقریری
- ۷ مکتب ادبی ، مکتب عرفانی
- ۸ دارالفنون تأسیسی تشبثی ، مجلس معارف عمومیہ تشکیل
- ۱۰ دارالمعارف
- ۱۱ انجمن دانش
- ۱۲ دارالفنونہ معلم یتشدرمک
- ۱۳ عمومی سربست درس لرك
- ۱۹ دارالفنونک ایکنجی دفعہ تأسیسی تشبثی
- ۲۰ موقت درس جدولی و مقرر لرك
- ۲۱ رسم کشاد
- ۲۲ برنجی آلتی آیلق درس جدولی
- ۲۵ فاکولتہ لرك ، تدریس لسانی ، معلم لرك معاشی
- ۲۷، ۲۶ کتاب مشکلاتی ، دارالفنونک سبب تعطیلی ، صفوت پاشانک مکتوبی
- ۲۹ دارالفنونک اوچنجی دفعہ تأسیسی تشبثی
- ۳۱ پروغرام
- ۳۱ دردنجی تشبث

صفحہ	
۳۳	درس جدولی ، ہیئت تعلیمیہ
۳۴	اعلان مشروطیتدن سوکرا
۳۵	دارالفنون تعلیماتنامہسی
۳۵	» نظامنامہسی
۴۴-۳۶	» شعبہلرینک درس جدوللری
۴۶-۴۵	یکی پروگراملر
۴۷	اصول ادارہ ، مدیر عمومیلر ، فاکولتہ مدیرلری
۴۸	علوم شرعیہ شعبہسنک العاسی ، حاملر ایچون دارالفنون
۵۱-۴۹	اوروپادق معلم جلبی ویکی اصلاحات
۵۴-۵۲	دارالمسائیلر ، دارالفنون ایچون یکی برقانون ، یکی درسلر
۵۴	دارالفنون امینلری ، فاکولتہ رئیسلری
۵۶	دارالفنون مجموععلری
۵۷	» متارکہ زمانندہ
۵۸	حکومت جمہوریہ سایہسندہ دارالفنونک انکشافی
۶۶-۵۸	دارالفنون تعلیماتنامہسی
۶۸	» دیوانی
۶۹	طب فاکولتہسی ہیئت تدریسیہسی
۷۱	» حقوق »
۷۲	» ادبیات »
۷۴	» الہیات »
۷۴	» فن »
۷۶	» اجزاجی و دیشجی مکتبلرینک »
۷۷	دارالفنونک خدمتی

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

Los Angeles

This book is DUE on the last date stamped below.

41584

LF
5170
A983d